БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 251 (482)

20 ДЕКАБРЬ СЕШАНБА 1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Кеча КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрушчев ва СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистонга қилган дўстона сафаридан мамлакатимизга қайтиб келдилар.

Тошкент Қизил майдонида бўлиб ўтган митингда ўзбек халқи бутун совет халқидек уларни қизғин табриклаб, Совет ҳукумати ва Коммунистик партиянинг тинчликсеварлик ва халқаро биродарлик сиёсатини якдиллик блан ма'қуллади.

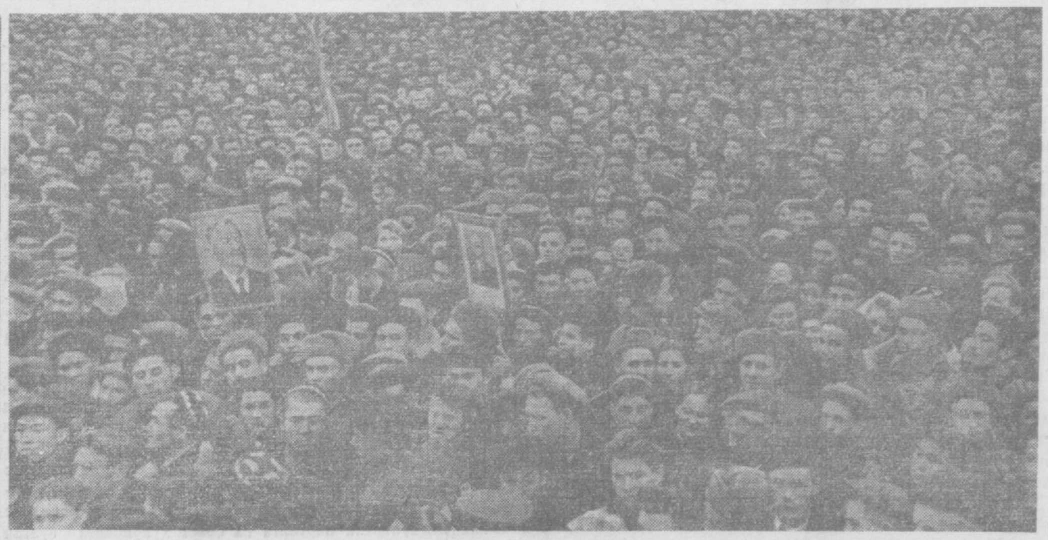

Қизил майдонда Тошкент меҳнаткашларининг митинги.

И. Душкин, Б. Мазур, А. Палехов фотоси.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев ва Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуднинг

ҚЎШМА БАЁНОТИ

Афғонистон Бош Министрининг таклифига биноан, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев ва уларнинг ҳамроҳлари 1955 йил 15 декабрьда Афғонистон пойтахти Кобилга келдилар, Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуд Ҳазрат Олийлари блан ҳамда Афғонистон ҳукуматининг а'золари блан учрашдилар, ҳар иккала томонни қизиқтирувчи масалалар устида 16, 17 ва 18 декабрьда музокаралар олиб бордилар.

Совет Иттифоқи давлат арбобларининг дўст қўшни мамлакат бўлган Афғонистонга қилган шу сафари ҳар икки томоннинг ўз тинчликсевар ва яхши қўшничилик сиёсатларини самимий ва ўзаро ишонч вазиятида баён қилишларига ҳамда Афғонистон томонидан ўтказилаётган бетарафлик сиёсатини ҳурматлаш асосида иккала мамлакат ўртасидаги сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларни янада кенгайтириш имкониятини ўрганишга имкон берди.

Икки ўртада бўлган фикрлашувлар натижасида қуйидаги масалалар устида битимга келинди:

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати ва Афғонистон Король Ҳукумати иккала мамлакат ўртасидаги дўстона сиёсий, иқтисодий ва маданий алоқаларни кенгайтиришга қарор қилдиларки, бундан ҳар иккала давлат манфаатдордирлар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати ва Афғонистон Король Ҳукумати шу нарсага аминдирларки, эркинлик ва миллий суверенитетдан шу вақтгача ҳали ҳам маҳрум бўлиб келаётган халқлар ва миллатлар четдан тазйиқ ва сиқиқ бўлишига йўл қўймай, ўзларининг келажак тақдирларини Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Устави асосида белгилаб олиш ҳуқуқига эгадирлар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати ва Афғонистон Король Ҳукумати беш принципга — территориал бутунликни ва суверенитетни ўзаро ҳурматлаш, ҳужум қилмаслик, иқтисодий, сиёсий ва идеологик сабабларни баҳона қилиб бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик, тинч тотув бўлиб яшаш принципларига ўзларининг содиқ эканликларини билдирадилар. Осиё ва Африка мамлакатларининг Бандунгдаги конференциясида қатнашган мамлакатлар томонидан якдиллик блан қабул қилинган бу принциплар тинчликни ва жаҳон халқлари ўртасида ҳамжиҳатликни та'минлашнинг мустаҳкам асосидир ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мақсадларига ҳамда принципларига мос бўлиб тушади.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати ва Афғонистон Король Ҳукумати, бутун дун'ёда мустаҳкам тинчлик бўлиши ва жаҳондаги мамлакатлар ўртасида ҳамжиҳатлик бўлиши ялпи қуролсизланишга ҳамда атом қуролининг ҳеч сўзсиз тақиқланишига боғлиқдир, деб ҳисоблайдилар ва атом энергиясидан фақат тинчлик мақсадларида илм-фанни тараққий этдирмоқ ҳамда инсониятнинг фаровонлигини оширмоқ учун фойдаланилсин, деб талаб қиладилар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати ва Афғонистон Король Ҳукумати халқларнинг халқаро муносабатлардаги кескинликни йўқотиш ва тинчликни та'минлаш тўғрисидаги талабларига мувофиқ чақирилган тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг Женева кенгаши ва шу давлатлар Ташқи ишлар министрларининг кейинги кенгаши ижобий натижаларга эга бўлди, деб ҳисоблайдилар. Бу кенгашлар манфаатдор мамлакатлар ўртасида ҳамжиҳатлик учун замин тайёрлаганлигини ва фойдали бўлганлигини э'тироф қилиб, ҳар иккала томон, мазкур давлатларнинг куч ва ғайрат сарфлашлари натижасида бу хилдаги кенгашлар шу кенгаш қатнашчилари бўлган мамлакатлар ўртасидаги англашилмовчиликни йўқотмоқ учун келгусида ҳам чақирилади ва барча мамлакатлар ўртасида бундан буён ҳамжиҳатлик ўрнатишга ижобий та'сир ўтказади, бу эса, бутун дун'ёда тинчликни сақлаб туришнинг муҳим шартидир, деб умид билдирадилар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати ва Афғонистон Король Ҳукумати Шарқ районларидаги ҳозирги аҳвол ва кескинлик жаҳоннинг осойишталиги учун хавф-хатарли бўлмоқда, деб ҳисоблайдилар. Улар шу нарсага аминдирларки, Узоқ Шарқдаги ҳал бўлмаган масалаларнинг ҳаммаси тинчлик манфаатларини кўзлаб ҳал қилиниши лозим. Хитойга тааллуқли масалалар Хитой халқининг миллий ҳуқуқларини ҳисобга олиб ҳал қилиниши лозим ва, жумладан, Хитой Халқ Республикаси Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ўзининг қонуний ўрнини олиши лозим.

Ҳар иккала мамлакатнинг ҳукуматлари фақат давлатларнинг тинчликни мустаҳкамлаш йўлида бамаслаҳат ва коллектив бўлиб куч-ғайрат сарфлашлари йўли блангина халқларнинг хавфсизлиги та'минланиши мумкин, деб ҳисоблайдилар.

Провардида ҳар иккала томон ўзларининг қат'ий ишончларини билдириб айтадиларки, Совет Иттифоқи ва Афғонистон давлат арбоблари ўртасидаги шахсий алоқа иккала мамлакат ўртасидаги муносабатларни янада мустаҳкамлаш ишига ва бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади.

СССР Министрлар Советининг Раиси
Н. БУЛГАНИН.

Афғонистон Бош Министри
МУҲАММАД ДОВУД.

Қобил, 1955 йил 18 декабрь.

СССР блан Афғонистон ўртасидаги иқтисодий муносабатларга доир

СОВЕТ-АФҒОНИСТОН ҚЎШМА АХБОРОТИ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев Кобилда бўлган вақтларида СССР блан Афғонистон ўртасидаги савдо ва иқтисодий муносабатларга доир масалалар кўриб чиқилди.

Ҳар иккала мамлакат ҳукуматлари СССР блан Афғонистон ўртасидаги савдо ва иқтисодий алоқаларнинг ўзаро манфаатдорлик асосида тобора кенгайиб бораётганлигини мамнуният блан қайд қилдилар.

Шу блан бирга улар ҳар иккала мамлакат манфаатлари йўлида шу алоқаларни янада ривожлантириш ва кенгайтириш зарурлиги тўғрисида якдиллик блан бир фикрга келдилар.

Шу мақсад блан СССР ва Афғонистон ҳукуматлари тегишли тайёргарлик ишлари тамом бўлганидан сўнг иқтисодий ва техника ҳамкорлигининг янада ўзаро манфаатли шаклларини кўриб чиқмоқ ва тегишли битимлар тузмоқ учун ўзларининг компитентли вакиллари учрашмоқлари зарур деб топдилар.

Шундай фикрга келиндики, юқорида зикр қилиниб ўтган вакиллар, жумладан, Афғонистонда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, гидроэлектростанциялар, ирригация иншоотлари ва авторемонт мастерскойлари қуриш, шунингдек Кобил аэродромини реконструкция қилиш соҳаларида ҳамкорлик қилишга тааллуқли масалаларни кўриб чиқадилар.

СССР ҳукумати Афғонистон экономикасини мазкур соҳаларда ривожлантириш ишларининг келишиб олиниши тегишли бўлган программасини амалга оширишда Афғонистонга техника ёрдами кўрсатишга ҳам, шунингдек кредит шаклида молиявий ёрдам кўрсатишга ҳам ўзининг принципиал равишда рози эканлигини ма'лум қилди.

Шу муносабат блан Совет Иттифоқи томонидан бериладиган кредитнинг ҳажми 100 миллион америка доллари миқдорида белгиланади; кредит узоқ муддатли бўлади.

Кредит шартлари кейин бўладиган музокараларда ҳар иккала томон ўртасида келишиб олинади.

Афғонистон ҳукумати СССР ҳукуматига Совет ҳукуматининг Афғонистонга беришга рози бўлган ёрдами учун ўзининг чуқур ташаккурини изҳор қилди.

1955 йил 18 декабрь.
Кобил.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон ССР Олий Советини чақириш тўғрисида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:** Тўртинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи сессияси 1956 йил 16 январьда Тошкент шаҳрида чақирилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1955 йил, 19 декабрь Тошкент шаҳри.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Тошкентга келди

Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистонга қилган саёҳатларидан Совет Иттифоқига қайтиб келган СССР Министрлар Советининг Раиси Николай Александрович Булганинни ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Никита Сергеевич Хрушчевни 19 декабрьда Ўзбекистон пойтахти тантана блан кутиб олди.

Шаҳар эрталабдан бошлаб байрам тусини олди. Қуёш нурига тўлган кўчалар ва майдонларга осиб қўйилган қизил алвонларга Коммунистик партия ва Совет Ҳукумати шарафига, Совет давлатининг бутун прогрессив инсониятга мақбул бўлган ва Н. А. Булганин ҳамда Н. С. Хрушчев четэл Шарқи мамлакатларига қилган сафарида ўзининг ёрқин ифодасини топган доно ленинча ташқи сиёсати шарафига шиорлар ёзиб қўйилган эди. Кобилдан самолётнинг тезорада келиши тўғрисидаги хабар шаҳарга ёйилиши бланоқ минглаб Тошкент аҳолиси Партия ва Ҳукумат раҳбарларини табрикламоқ учун марказий кўчаларга чиқдилар.

Республика пойтахти ва Тошкент области меҳнаткашлари вакилларидан мингга яқин киши аэродромга тўпланди. Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни кутиб олмоқ учун буерга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Э. Ниёзов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Муҳиддинов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Л. И. Брежнев, Тожикистон Министрлар Советининг Раиси Т. Ўлжабоев, Туркманистон Министрлар Советининг Раиси Б. О. Овезов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарьлари Р. Е. Мельников, С. К. Камолов ва М. А. Абдураззоқов, армия генерали А. А. Лучинский, СССР Олий Советининг депутатлари Р. Қ. Қурбонов, А. П. Бизов, В. А. Билбас, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ҳ. К. Муҳиддинова, Озарбайжон ССР Совхозлар министри Н. Г. Наврузов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. В. Бабков, А. Н. Рудин, Ғ. С. Султонов, Қ. Р. Раҳимов, Ё. С. Насриддинова ва Ҳ. М. Абдуллаев, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари В. Я. Емцов ва В. С. Содиқова, Ўзсовпроф раиси Ж. Хўжаев, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Қ. Муртазаев, республика Госпланининг раиси А. А. Абдураҳмонов, Тошкент область партия комитетининг секретари О. А. Алимов, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари С. Н. Нуриддинов, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Р. Ғ. Ғуломов, министрлар, Ўзбекистон ССР область партия комитетларининг секретарьлари ва область ижроия комитетларининг раислари, корхоналар ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, саноат ишлабчиқариш илғорлари, Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон қишлоқ хўжалигининг донгдор кишилари, фан, сан'ат ва адабиёт арбоблари, матбуот вакиллари келдилар.

...Маҳаллий вақт блан соат 14 дан 10 минут ўтди. Эрталаб Афғонистондан парвоз қилган қизил юлдузли ҳаво кемаси аэродромнинг бетон ётқизилган майдонига секингина келиб қўнди, Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ҳамда уларнинг ҳамроҳлари самолётдан чиқишлари блан аэродромга тўпланганлар уларни қизғин табрикладилар. Пионерлар уларга гулдасталар тақдим этдилар. Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев кутиб олувчилар блан саломлашиб, сўнгра очиқ машинага тушдилар ва шаҳарга қараб йўл олдилар.

Партия ва Ҳукумат раҳбарлари йўлда бораётганларида уларни ҳамма жойда кўчаларнинг икки четкасида зич бўлиб саф тортиб турган Тошкент корхоналари ва муассасаларининг ишчилари ҳамда хизматчилари, шаҳар атрофи районларидан келган колхозчилар ва механизаторлар самимият блан кутиб олдилар. Совет халқларининг бузилмас дўстлиги яшасин, Ленининг ўлмас васиятларини тинмай амалга ошираётган ва совет халқини коммунизм йўлидан ишонч блан олға бошлаб бораётган, улуғ Коммунистик партия яшасин, деган хитоблар ҳамма жойда эшитилмоқда эди. Тошкент меҳнаткашлари бутун совет халқининг фикри ва зикрини ҳамда ҳисларини ифодалаб, Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевни четэл Шарқи мамлакатларига яхши ният блан қилган саёҳатлари муваффақиятли бўлиб чиққанлиги блан қизғин табриклаб турдилар, бу тарихий сафарнинг натижаларини қизғин равишда ма'қуллаётганликларини якдиллик блан изҳор қилдилар. Совет халқининг улуғ ҳинд халқи блан ҳамда Бирма ва Афғонистон халқлари блан мустаҳкамланиб бораётган дўстлиги шарафига, бутун дун'ёда тинчлик шарафига хитоблар айтилиши блан бу хитобларни минг-минглаб кишилар рус ва ўзбек тилларида такрорлаб турдилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевни Тошкент меҳнаткашларидан 500 мингга яқин киши кутиб олди. (ЎзТАГ).

Тошкентда кўпминг кишилик митинг

19 декабрь кечқурун Тошкентда Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқларнинг Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистонга қилган сафаридан Совет Иттифоқига қайтиб келганликларига бағишланган катта митинг бўлди. Партия ва Ҳукумат раҳбарлари блан учрашиш учун республика пойтахтининг, Тошкент областидаги шаҳар ва районларнинг меҳнаткашларидан 300 мингдан ортиқ киши Қизил майдонда В. И. Ленин ҳайкали ёнида ва майдонга туташган кўчаларда тўпландилар. Митинг қатнашчилари орасида Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон қишлоқ хўжалигининг донгдор кишилари ҳам бор эдилар.

Йиғилганлар Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқларни гулдурос ва узоқ давом этган овация блан кутиб оладилар. Шунингдек, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Э. Ниёзов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Муҳиддинов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов, Қозоғистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари Л. И. Брежнев, Тожикистон ССР Министрлар Советининг Раиси Т. Ўлжабоев, Туркманистон ССР Министрлар Советининг Раиси Б. О. Овезов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарьлари Р. Е. Мельников, С. К. Камолов, М. А. Абдураззоқов, армия генерали А. А. Лучинский, Тошкент область партия комитетининг секретари О. А. Алимов, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари С. Н. Нуриддинов, Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Р. Ғ. Ғуломов ва бошқалар ҳам минбарга чиқадилар. Йиғилганларнинг қарсаклари остида пионерлар Н. А. Булганинга ва Н. С. Хрушчевга гулдасталар тақдим этадилар.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Н. Нуриддинов микрофон ёнига келади. У, Тошкент шаҳрининг барча меҳнаткашлари номидан Н. А. Булганинга ва Н. С. Хрушчевга самимий салом топширади ҳамда уларга сиҳат-саломатлик ва севикли социалистик Ватаннинг бахт-саодати йўлидаги ишларида катта муваффақиятлар тилайди.

Ўртоқ Нуриддинов Партия ва Ҳукумат раҳбарларига мурожаат қилиб, бундай деди:

— Ватанимиздаги кўпмиллатли барча халқлар блан бир қаторда ўзбек халқи ҳам Сизларнинг четэл Шарқидаги мамлакатларга қилган сафарингизни доим зўр э'тибор блан кузатиб турди. Улуғ Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистон халқларининг Сизларни самимий дўстлик ва бениҳоя қувонч блан кутиб олганликлари учун қалбларимиз қонуний фахрланиш туйғуси блан тўлди. Биз Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистон ҳукуматлари блан олиб борилган ва ғоят катта тарихий аҳамиятга эга бўлган ҳужжатларнинг имзоланиши блан тамомланган музокараларнинг якунларини қизғин ма'қуллаймиз. **(Давомли қарсаклар).**

Сизларнинг — бутун дун'ёда тинчлик учун курашувчиларнинг самимий кутиб олинганликларингиз Коммунистик партиямизнинг, унинг Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг доно сиёсати тантана қилганлигини бутун дун'ёга яна бир марта кучли суратда намойиш қилиб кўрсатди. Шарқ халқларининг бизнинг мамлакатимизга билдирган жуда катта ишончи Совет давлатининг халқаро миқ'ёсдаги обрў-э'тибори ва куч-қудрати ошганлигини, унинг ленинча ташқи сиёсатининг тўғри эканлигини яна бир марта кўрсатди.

Бутун мамлакатимиз, — дейди яна ўртоқ Нуриддинов, — шонли Коммунистик партиянинг XX с'ездини муносиб кутиб олишга тайёрланмоқда. Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари ҳам ўз ишларида янги-янги муваффақиятларга эришмоқдалар. Никита Сергеевич ва Николай Александрович, шаҳарнинг ишчи коллективлари, инженер-техник ходимлари партия XX с'езди шарафига мусобақалашиб, бешйиллик топшириқларининг муддатидан илгари бажарилишини та'минлаганликларини ва 1955 йилги давлат планини муваффақият блан бажарганликларини Сизларга ма'лум қилишга рухсат этингиз. Республика пахтакорлари, барча меҳнаткашлари пахта тайёрлаш давлат планини тўла ва ошириб бажариш учун фидокорлик блан курашмоқдалар.

Биз, Сизларни ва Сизлар орқали партиямиз Марказий Комитетини ва Совет Ҳукуматини ишонтириб айтамизки, Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари олдимизда турган вазифаларни бажаришда ўз зиммасидаги мас'улиятни чуқур ҳис қилиб, улуғ Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши, давлатимизнинг қудратини мустаҳкамлаш ва совет халқининг фаровонлигини ошириш йўлида с'ездни меҳнат соҳасида янги қаҳрамонона ишлар блан нишонлайдилар. **(Қарсаклар).**

Совет Иттифоқи улуғ Коммунистик партиямизга, унинг Марказий Комитетига ва жонажон Совет ҳукуматига шон-шарафлар бўлсин!

Тинчлик бўлиши учун, инсониятнинг бахт-саодати учун барча тинчликсевар халқларнинг дўстлиги мустаҳкамлансин ва кенгайсин! **(Гулдурос ва давомли қарсаклар).**

Ўртоқ Нуриддинов Коммунистик партия ва Совет ҳукумати шарафига табриклар айтиб, митингни очиқ деб э'лон қилади.

Сўз Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий а'зоси, профессор А. С. Содиқовга берилади. У, Ўзбекистон олимлари ва бутун интеллигенцияси номидан гапиради.

Биз, олимлар, — дейди ўртоқ Содиқов, — бутун совет халқи блан бирга жонажон ҳукуматимизнинг доно ленинча ташқи сиёсатини қизғин қувватлаймиз ва ма'қуллаймиз ҳамда Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев томонидан Ҳиндистонда, Бирмада ва Афғонистонда имзоланган тарихий ҳужжатлар бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига қўшилган муҳим ҳисса эканлигини алоҳида қониқиш блан та'кидлаб ўтамиз. **(Қарсаклар).**

(ОХИРИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Тошкентда кўпминг кишилик митинг

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Ўртоқ Содиқов Ўзбекистон олимлари барча совет олимлари каби ҳозирги замон жаҳон фани ва техникасининг мураккаб масалаларини ҳал этиш йўлида, атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш устида иш олиб бориб, ўзларининг куч ва ғайратларини халққа хизмат қилишдан иборат олижаноб ишга бағишлаётганларини айтади ва бундай дейди:

— Биз жаҳон фани ва техникасининг энг янги ютуқларидан жон-дил блан фойдаландик ва фойдаланамиз ҳамда шу блан бирга ўз ютуқларимизни четэл олимлари блан ўртоқлашишга тайёрмиз. Бу йил биз, Ҳиндистон илмий жамоатчилигининг кўп вакилларини, шунингдек Бирма ва Афғонистон халқларининг вакилларини Ўзбекистонда меҳмондўстлик блан кутиб олдик. Бундан буён ҳам бу мамлакатларнинг халқлари бирхилда манфаатдор бўлган маданий алоқаларимизни мустаҳкамлаймиз.

Яшасин халқларнинг бузилмас дўстлиги!

Яшасин халқимизни ғалабадан ғалабага олиб бораётган Коммунистик партия ва жонажон Совет ҳукумати! **(Гулдурос ва давомли қарсаклар).**

Л. М. Каганович номидаги завод мастери ўртоқ И. Веревкин та'сирли нутқ сўзлайди.

— Қадрдон Никита Сергеевич ва Николай Александрович,— дейди у, — ўзларингизнинг амалий ишларингизда Сизлар доимо тинчликни ва халқлар ўртасида дўстликни мустаҳкамлаш тўғрисида жуда катта ғамхўрлик қилаётганликларингиз учун биз, ишчиларнинг ташаккурини қабул қилингиз.

Биз, хурсандчилик блан айтамизки, кейинги вақтларда Совет ҳукуматининг ҳаракати натижасида тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун курашда жиддий муваффақиятларга эришилди. Сизларнинг Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистонга қилган сафарларингиз натижасида бу муваффақиятлар янада кўпайди. Бу сафарларингиз совет халқи блан Осиё халқлари ўртасидаги дўстлик алоқаларини анча мустаҳкамлади. **(Қарсаклар).**

Биз яхши тушунамизки, тинчлик сиёсатини ўтказиш блан бирга бизнинг Совет давлатимиз кучли ва қудратли бўлиши лозим. Давлатимизнинг кучли ва қудратли бўлиши учун биз, совет кишилари Партия ва Ҳукуматнинг саноатимизни ҳамда қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришга қаратилган қарорларини жанговарлик блан бажариш учун ҳамма кучларимизни сафарбар қиламиз.

Яшасин Совет Иттифоқининг доно ташқи сиёсати, тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик сиёсати!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! **(Гулдурос ва давомли қарсаклар).**

Тошкент область Октябрь районидаги Л. М. Каганович номли колхоз раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов микрофон олдига келади. У, улуғ Коммунистик партия ва Совет ҳукумати тўғрисида, Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистонга қилган сафарларининг натижаларини республиканинг колхозчи деҳқонлари якдиллик блан ма'қуллаганликлари тўғрисида та'сирли сўзларни айтади.

Ватанимизнинг вакиллари четэл Шарқида самимий кутиб олинганликлари, — дейди ўртоқ Турсунқулов,—бу мамлакатлардаги халқларнинг бутун совет халқига бўлган ҳурматининг ифодасидир. Биз, чин қалбимиздан айтамизки, КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига доно ташқи сиёсат учун раҳмат. **(Қарсаклар).**

Ўзбек халқи тинч ижодий меҳнат қилмоқда. Биз, экономика ва маданиятни ривожлантирмоқдамиз, пахтачиликни янада юксалтириш учун курашмоқдамиз. Бирқанча областьларимиз пахта тайёрлаш планини ошириб бажардилар. Биз, Партиянинг XX с'ездини меҳнатда янги муваффақиятларга эришиш блан нишонлаймиз.

Яшасин совет халқининг Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистон халқлари блан дўстлиги!

Яшасин жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукумати! **(Давомли қарсаклар).**

Ҳ. Турсунқулов ўз нутқини тамомлагач, Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев блан қучоқлашиб кўришади. Митингда ҳозир бўлган мингларча кишилар халқнинг Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларига бўлган бундай самимий муҳаббат ифодасини қарсак чалиб қувонч блан қувватлайдилар.

43-нчи мактаб 5-нчи синф ўқучиси Дилбар Исмоилова Н. А. Булганинни ва Н. С. Хрушчевни самимий табриклайди.

Митингда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқ сўзлади, йиғилганлар ўртоқ Н. С. Хрушчевни самимият блан кутиб олдилар.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи бирқанча марта гулдурос ва давомли қарсаклар блан бўлиниб турди. Нутқ тамом бўлганида, қарсаклар янада кучли янгради. Митинг қатнашчилари жонажон Коммунистик партияга ва Совет ҳукуматига бўлган чексиз муҳаббат ва садоқатларини, социалистик Ватаннинг куч-қудратини янада мустаҳкамлашдан иборат улуғ ишга, бутун дун'ёда тинчлик учун курашга бор кучларини сарфлашга тайёр турганликларини якдиллик блан намойиш қилиб кўрсатдилар.

Митинг қатнашчилари Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистонга қилган сафарларининг якунларини ма'қуллайдиган резолюцияни ғоят баланд руҳ ва якдиллик блан қабул қиладилар. Ўзбекистон ССР Ҳимнининг садоси янграйди. (ЎзТАГ).

Бетарафлик ва бир-бирига ҳужум қилишмаслик тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Афғонистон ўртасида ШАРТНОМА

1931 йил 24 июнь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Марказий Ижроия Комитети ва Афғонистон Короли Ҳазрат Олийлари ҳар иккала мамлакат ўртасида 1921 йил 28 февральда Москвада имзоланган Шартнома негизида бахтиёрона давом қилиб келаётган дўстона ва яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш мақсадида ва бу муносабатлар умумий тинчликнинг юксак мақсадларига хизмат қилиб, бундан буён ҳам муттасил ривожланиб боришига амин бўлиб, 1926 йил 31 августда Пағмонда тузилган Шартномага ҳам асос қилиб олинган негизларга асосланган ушбу Шартномани тузишга қарор қилдилар.

МОДДА 1.

Аҳдлашучи томонлардан бири блан бир ёки бирнеча учинчи давлатлар ўртасида уруш ёки уруш ҳаракатлари бўлган тақдирда, аҳдлашучи иккинчи томон биринчи томонга нисбатан бетарафлик сақлаш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

МОДДА 2.

Аҳдлашучи томонларнинг ҳарқайсиси шу аҳдлашучи томоннинг иккинчисига ва унинг қўлида турган территорияга ҳарқандай ҳужум қилишдан ўзини тийиш, аҳдлашучи томоннинг иккинчисига сиёсий ёки ҳарбий зарар етказадиган ишлар қилмаслик ва ҳеч ким томонидан шундай ишлар қилинишига йўл қўймаслик мажбуриятини ўз зиммасига олади. Худди шунингдек аҳдлашучи томонларнинг ҳарқайсиси аҳдлашучи томоннинг иккинчисига қарши қаратилган иттифоқларда ёхуд ҳарбий ёки сиёсий характерда бўлган битимларда бир ёки бирнеча давлат блан қатнашмаслик, аҳдлашучи томонларнинг иккинчисига қарши қаратилган молиявий ёки иқтисодий бойкутда ёхуд блокадада қатнашмаслик мажбуриятини ўз зиммасига олади. Бундан ташқари, учинчи давлатнинг ёки учинчи давлатларнинг аҳдлашучи томонлардан бирига нисбатан хатти-ҳаракати душманлик тусини олган тақдирда, аҳдлашучи томонларнинг иккинчиси бундай хатти-ҳаракатни қўллаб-қувватламаслик мажбуриятинигина ўз зиммасига олиб қолмасдан, шу блан бирга, ўз территориясида бундай хатти-ҳаракатга ва шу хатти-ҳаракатдан келиб чиқадиган душманлик ҳаракатларига ва ташаббусларига қарши ҳаракат қилишга мажбурдир.

МОДДА 3.

Олий аҳдлашучи томонлар бир-бирларининг давлат суверенитетини э'тироф қилиб, аҳдлашучи томонлардан иккинчисининг ички ишларига ҳарқандай куролли ёки куролсиз аралашишдан ўзларини тийиш мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар ва бир ёки бирнеча учинчи давлат томонидан аҳдлашучи томонларнинг иккинчисига қарши бирор интервенция қилинадиган бўлса, бундай интервенцияга кўмаклашишдан ва унда қатнашишдан ўзларини қат'иян тиядилар. Аҳдлашучи томонлар аҳдлашучи томонлардан бирига зарар етказиши мумкин бўлган ёки аҳдлашучи томонлардан бирининг давлат тузумини ағдаришга тайёргарлик кўриши мумкин бўлган ёхуд унинг территориясининг бутунлигига қасд қилиши мумкин бўлган, ёхуд аҳдлашучи томонлардан бирига қарши сафарбарлик ўтказиши ёки қуролли кучлар тўплаши мумкин бўлган гуруҳларнинг ўз территорияларида ташкил этилишига ва иш олиб боришига йўл қўймайдилар ва бунга тўсқинлик қиладилар, шунингдек айрим кишиларнинг бундай иш олиб боришига ҳам тўсқинлик қиладилар. Худди шу тариқа ҳар иккала томон аҳдлашучи томонлардан бирига қарши қаратилган қуролли кучларни, қуролярорларни, ўқ-дориларни, ҳарбий анжомларни ва ҳархил ҳарбий материалларни ўз территориялари орқали олиб ўтишга ва ташиб ўтишга рухсат бермайдилар ва йўл қўймайдилар.

МОДДА 4.

Ушбу Шартномада юқорида баён қилиб ўтилганларга биноан, олий аҳдлашучи томонларнинг ҳарқайсиси ушбу Шартномага зид бўлиб тушадиган ҳечқандай махфий ёки ошкора мажбуриятларни бир ёки бирнеча давлатга нисбатан ўз зиммаларига олмаганликларини ва бундай мажбуриятлари йўқлигини изҳор қиладилар ҳамда ушбу Шартнома ўз кучини сақлаб турган муддатнинг бутун давомида ушбу Шартномага зид бўлиб тушадиган шундай шартномаларга ва битимларга қўшилмайдилар.

МОДДА 5.

Худди шу тариқа аҳдлашучи томонларнинг ҳарқайсиси, иккинчи томон блан қуруқликда ёки денгизда бевосита қўшни бўлган бошқа давлатлар блан ўз ўрталарида шу дамгача э'лон қилинган актлардан бошқа ҳечқандай мажбуриятлар йўқ деб изҳор қиладилар.

МОДДА 6.

Аҳдлашучи томонларнинг ҳарқайсиси ушбу Шартномада шартлари белгиланган мажбуриятлар доирасидан ташқари учинчи давлатлар блан ҳарқандай муносабатлар ва иттифоқлар ўрнатиш тадбирларини кўришда тўла эркинликни ўзларида сақлаб қоладилар.

МОДДА 7.

Аҳдлашучи томонлар шуни э'тироф қиладиларки, ўз ўрталарида пайдо бўлиб қолиши мумкин бўлган низо'лар ёки конфликтлар қандай характерда ва қай тариқа пайдо бўлмасин, бу низо'лар ёки конфликтларнинг ҳаммасини ҳамиша фақат тинчлик воситалари блан ҳал қилиш йўллари қидирилмоғи лозим. Ушбу моддани ривожлантириш тариқасида аҳдлашучи томонлар ўртасида тегишли битимлар тузилиши мумкин.

МОДДА 8.

Ушбу Шартнома беш йил муддат блан тузилди ва ратификация қилинган кундан бошлаб кучга киради, у имзоланган кунидан бошлаб икки ой муддатдан кечиктирилмай ратификация қилиниши лозим. Ратификация ёрлиқлари Шартнома ратификация қилинганидан сўнг бир ой муддат ичида Кобил шаҳрида айирбошланади.

Бешйиллик муддат тамом бўлгач, ушбу Шартнома ўз кучини йилдан-йилга ўз-ўзидан давом эттираберади, аҳдлашучи томонларнинг ҳарқайсиси олти ой олдин огоҳлантириш шарти блан унинг кучини тўхтатишга ҳақлидир. Шартномани бекор қилиш тўғрисида ушбу моддада кўзда тутилган огоҳлантириш содир бўлган тақдирда аҳдлашучи томонлар ушбу Шартномани янгилаш шакли тўғрисида бир йўла музокарага киришадилар.

МОДДА 9.

Ушбу Шартнома рус ва форси тилларида тузилди. Уни талқин қилишда ҳар иккала текст бир-бирига айнан деб ҳисобланади.

Кобил шаҳрида 1931 йил 24 июньда тузилди.

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев ва Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуднинг Қўшма баёнотини имзолаш маросими

КОБИЛ, 18 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев ва Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуднинг Қўшма баёнотини бугун кечқурун Кобилда Афғонистон Бош Министрининг резиденциясида имзолаш маросими бўлди.

Қўшма баёнотни имзолаш вақтида совет томонидан А. А. Громико, П. Н. Кумикин, И. А. Серов ва СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Шарқи-Жанубий Осиё бўлимининг мудири Волков ҳозир бўлдилар.

Афғонистон томонидан Бош Министр Ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Муҳаммад Наим, Бош Министр Ўринбосари Али Муҳаммад, Молия Министри Абдул Малик, Афғонистоннинг СССРдаги Элчиси Ғулом Ях'ё Тарзий ҳозир бўлдилар.

Баёнот имзоланганидан кейин Булганин, Хрушчев ва Бош Министр Муҳаммад Довуд қўл беришиб, бир-бирларини муборакбод қилдилар.

Сўнгра, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи Ўринбосари А. А. Громико ва Афғонистон Ташқи ишлар министри Муҳаммад Наим бетарафлик ва ўзаро ҳужум қилишмаслик тўғрисида СССР блан Афғонистон ўртасида 1931 йил 24 июньда тузилган Шартноманинг муддатини узайтириш тўғрисидаги Протоколни имзоладилар.

СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин ва Афғонистон Молия министри Абдул Малик «СССР блан Афғонистон ўртасидаги иқтисодий муносабатларга доир» келишиб олинган Совет-Афғонистон ахборотига қўл қўйдилар.

Афғонистон Короли ҳузурида қабул маросими

КОБИЛ, 18 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун Афғонистон Короли Ҳазрат Олийлари Муҳаммад Зоҳиршоҳ СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганинни ва СССР Олий Совети Президиуми А'зоси Н. С. Хрушчевни қабул қилди.

Қабул маросимида СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико ҳозир бўлди.

Афғонистон томонидан Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуд, Бош Министр ўринбосарлари Али Муҳаммад ва Муҳаммад Наим ҳамда сарой министри Аҳмад Али ҳозир бўлдилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуд блан суҳбати

КОБИЛ, 17 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** 17 декабрьда СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуд блан суҳбатлашдилар. Суҳбат вақтида совет-афғон муносабатларига доир масалалар юзасидан, шунингдек ба'зи халқаро проблемалар юзасидан фикр олишинди.

Шу нарса аниқландики, Совет Ҳукумати ҳам, Афғонистон Ҳукумати ҳам СССР блан Афғонистон ўртасида ҳар иккала мамлакат халқларининг манфаатларига, шунингдек умумий тинчликни сақлаш манфаатларига мос келадиган дўстона муносабатларни ривожлантиришга бундан буён ҳам ёрдам беришга қат'ий қарор бергандирлар.

Суҳбат вақтида афғон томонидан: бош министрнинг биринчи ўринбосари Али Муҳаммад, бош министрнинг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Муҳаммад Наим ва Афғонистоннинг Москвадаги элчиси Ғулом Ях'ё Тарзий ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико ва Афғонистондаги совет элчиси М. В. Дегтярь ҳозир бўлдилар.

* * *

КОБИЛ, 18 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуд ҳузурида бўлдилар ва у блан суҳбатлашдилар.

Суҳбатда А. А. Громико, П. Н. Кумикин, И. А. Серов ва СССРнинг Афғонистондаги элчиси М. В. Дегтярь ҳозир бўлдилар.

Афғонистон томонидан Бош Министр ўринбосари ва ташқи ишлар министри Муҳаммад Наим, Бош Министр ўринбосари Али Муҳаммад, Афғонистоннинг СССРдаги элчиси Ғулом Ях'ё Тарзий ҳозир бўлдилар.

СССР блан Афғонистон ўртасида бетарафлик ва бир-бирига ҳужум қилишмаслик тўғрисида 1931 йил 24 июньда тузилган Шартноманинг муддатини узайтириш тўғрисида ПРОТОКОЛ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг Президиуми ва Афғонистон Короли Ҳазрат Олийлари

Совет Иттифоқи ва Афғонистон халқлари ўртасидаги мавжуд дўстона ва яхши қўшничилик муносабатларини янада ривожлантиришга ва мустаҳкамлашга ёрдам бериш ниятида,

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг мақсадларига ва принципларига мувофиқ, давлат ўртасида ҳамкорлик қилинишига , тинчликни мустаҳкамлашга ва ишонч ўрнатишга интилиб,

Бетарафлик ва бир-бирига ҳужум қилишмаслик тўғрисида ССР Иттифоқи блан Афғонистон ўртасида 1931 йил 24 июньда Кобилда имзоланган Шартнома ҳар иккала мамлакатнинг ҳаётий манфаатларига мос эканлигини ва юқорида кўрсатиб ўтилган вазифаларни муваффақиятли ҳал қилишга ёрдам беришини қайд қилиб,

Бетарафлик ва бир-бирига ҳужум қилишмаслик тўғрисида 1931 йил 24 июньдаги Шартноманинг муддатини узайтириш тўғрисида ушбу Протоколни имзолашга қарор қилдилар ва шу мақсад учун ўзларининг вакиллари қилиб:

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиуми — СССР Ташқи Ишлар Министрининг Биринчи Ўринбосари А. А. Громикони,

Афғонистон Короли Ҳазрат Олийлари — Афғонистон Ташқи Ишлар Министри Жаноб Олий Муҳаммад Наимни тайинладилар,

улар лозим бўлган формада ва тўла тартибли қилиб тузилган деб топилган ўз ваколатномаларини бир-бирларига топширганларидан сўнг қуйидаги битимга келдилар:

МОДДА I.

Бетарафлик ва бир-бирига ҳужум қилишмаслик тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Афғонистон Корольлиги ўртасида 1931 йил 24 июньда Кобилда тузилган Шартнома 8-нчи моддасининг ва 1936 йил 29 мартдаги Совет-Афғонистон Протоколи 1 моддасининг 1931 йилги Шартноманинг амалдан соқит бўлиши муддати ва тартиби тўғрисидаги қарорларини ўзгартириб, олий аҳдлашучи томонлар, бу Шартнома ушбу Протокол кучга кирган пайтдан бошлаб яна 10 йил ўз кучида қолади, деб шартлашдилар.

Шу муддат ўтганидан кейин юқорида зикр қилинган Шартнома ўз кучини йилдан-йилга ўз-ўзидан давом эттираберади, аммо, олий аҳдлашучи томонларнинг ҳарқайсиси олти ой олдин огоҳлантирган ҳолда унинг кучини тўхтатишга ҳақлидир.

МОДДА II.

Ушбу Протокол ратификация қилинмоғи керак ва ратификация ёрлиқлари айирбошланган кундан бошлаб кучга киради, ратификация ёрлиқлари Москва шаҳрида мумкин қадар қисқа муддатда айирбошланади.

Вакиллар буни тасдиқлаб, ушбу Протоколга имзо чекдилар ва унга ўз печатьларини босдилар.

Кобил шаҳрида 1955 йилнинг 18 декабрида ҳарқайсиси рус ва форси тилида, икки нусхада тузилди, ҳар иккала текст баббаравар кучга эгадир.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Совети Президиумининг ваколати блан А. ГРОМИКО.

Афғонистон Короли Ҳазрат Олийларининг ваколати блан Муҳаммад НАИМ.

* * *

Юқорида келтирилган Протоколда муддати узайтирилган Шартноманинг тексти.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Кобилда бўлиши

КОБИЛ, 17 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар Афғонистон пойтахтининг шарқий чеккасидаги қадимий Боло-Ҳисор қал'аси районида жойлашган Кобил ҳарбий билим юртини бориб кўрдилар. Ўтган асрда бўлган Англия-Афғонистон урушлари даврида бу қал'а олдида Афғонистон мустақиллиги учун кўпгина жанглар бўлган эди.

Совет раҳбарларининг келиши шарафига ҳарбий билим юрти олдида фахрий қоровул саф тортиб турди. Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев келишлари блан СССР ва Афғонистон давлат гимнлари ижро этилди. Меҳмонларни ҳарбий билим юртининг бошлиғи генерал-лейтенант Муҳаммад Исо кутиб олди. Бу ҳарбий билим юртини совет раҳбарлари келиб кўрган вақтда Афғонистон армияси генерал штабининг бошлиғи генерал-лейтенант Саид Солих ва Афғонистоннинг бошқа ҳарбий арбоблари ҳозир бўлдилар. Генерал-лейтенант Муҳаммад Исо рапорт бериб, бундай деди:

Сиз жаноб олийлари маршал Булганин, Сиз жаноб олийлари Хрушчев жаноблари,

Ҳарбий билим юртига келган сизларни ва сизларнинг ҳамроҳларингиз бўлган ўртоқларингизни табриклайман ва сизларнинг буерга келган кунингиз биз учун улуғ ва айниқса хурсандчилик куни эканлигини қайд қилишни истайман.

Бу ҳарбий билим юрти Афғонистон армияси учун офицерлар тайёрлаб бераётган бирдан-бир муассасадир. Кадетлар мактабини тамомлаб чиққан кишилар бу билим юртига кабул қилинадилар ва унда уч йил ўқитиладилар. Сўнгра, офицерлар армияда хизмат қилган вақтларида ўз малакаларини оширадилар. Ҳарбий кадрлар тайёрлашнинг шу системаси ҳарбий мутахассисларга эҳтиёж жуда кўпайиб кетганлиги муносабати блан қабул қилинган эди. Бу эҳтиёж ҳозирги вақтда ма'лум даражада қондирилди, ҳукумат органлари яқин келгусида махсуслаштирилган ҳарбий билим юртлари ташкил этмоқчилар. Бу ҳолда кадетларни янада пухтароқ тайёрлаш тадбирлари кўрилади.

Бу билим юртининг ватанимиз мустақиллиги учун курашган марҳум Муҳаммад Нодиршоҳ Ғозий ватанимизни озод қилганидан кейинги тарихи тўғрисидаги ба'зи ма'лумотларни сизларнинг ахборингиз учун айтиб ўтмоқчиман. Бу билим юрти унинг кўрсатмаси блан 1931 йилнинг бошида ташкил этилган эди. Афғонистон король армияси учун офицерлар тайёрловчи бу билим юрти ҳозир жойлашган ер азалдан бери шонли амирларимизнинг ва шижоатли ота-боболаримизнинг резиденцияси бўлиб келган. Англиянинг элчиси Каванари ўлдирилганлиги учун ўч олиш мақсадида бу бино 1879 йилда вайрон қилинган ва ярим асрдан кўпроқ вақт хароба бўлиб ётган эди. Марҳум Муҳаммад Нодиршоҳнинг кўрсатмаси блан бу бино яна тикланди. бу бино мустамлакачиларнинг кучларига қарши ватанимизни қутқазиш учун олиб борилган курашдаги ота-боболаримизнинг шавкат ва шижоатини кўрсатучи далил бўлсин деб ва шонли ота-боболаримизнинг сарфлаган куч ва ғайратлари келгуси авлодларнинг қалбларида яшасин деб, айниқса бу билим юртида тарбияланиш ва армияда хизмат қилиш шарафига муяссар бўлган йигитлар ўз ота-боболарининг она ватани мустамлакачиларнинг кучларидан ҳимоя қилишда берган қурбонларини эслаб, хуш'ёрликни сақласинлар ва буерда ўқиб руҳлансинлар деб ана шундай тикланди.

Н. А. Булганин жавоб нутқи сўзлаб, бундай деди:

Сиз жаноб олийлари, генерал жаноблари, мен, ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчев ва бу мактабга келган бошқа ўртоқлар бизнинг ша'нимизга айтган самимий табрик сўзларингиз учун сизга чин қалбдан ташаккур айтамиз.

Билим юртингизнинг сиз муфассал айтиб берган тарихи миллий мустақиллик учун курашда афғон халқи ва Афғонистон армиясининг шавкатли ва матонатли бўлганлигини кўрсатади. Ҳозирги шароитда сизларнинг интилишингиз ва ҳукуматингизнинг ҳарбий ишга ва ҳарбий кадрлар яратишга қаратилган ғамхўрлиги бизга тушунарлидир.

Биз сизларни шахсан ўз номимиздан, совет халқи номидан ва Совет Иттифоқи Қуролли Кучлари номидан табриклаётганимиз учун хурсандмиз.

Сизларга ишингизда ҳамиша муваффақиятлар тилаймиз.

Генерал-лейтенант Муҳаммад Исо меҳмонларни билим юртининг иш программаси блан таништирди ва уларни курсантларнинг дарслари давом этаётган синфларга олиб кирди.

Билим юртида меҳмонлар зиёфатга таклиф қилинди, бу зиёфатда Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуд ва Бош Министр ўринбосарлари Али Муҳаммад ҳамда Муҳаммад Наим ҳозир бўлдилар.

Куннинг иккинчи ярмида Н. С. Хрушчев ва Н. А. Булганин ўртоқлар Кобил университетининг медицина факультетини бориб кўрдилар. Афғонистон маориф министри Абдул Мажид улар блан бирга борди. Факультет биноси олдида меҳмонларни Кобил университетининг ректори Муҳаммад Асқар ва медицина факультетининг декани, айни вақтда Афғонистон медицина муассасалари бошқармасининг бошлиғи Кироморддинхон меҳмонларни кутиб олдилар. Меҳмонлар факультет лабораторияларини ва кабинетларини кўриб чиқдилар ҳамда афғон врачлари блан суҳбатлашдилар. Меҳмонлар Афғонистон отоқли мутахассислари офтальмолог Исмоил А'лам ва терапевт Фақир Муҳаммад Шафо блан таништирилдилар. Меҳмонлар факультетни кўриб чиққканларидан кейин Кобил университети медицина факультетининг клиника касалхонаси территориясидан ўтдилар.

Сўнгра, Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев совет техника ёрдами блан Кобилда қурилаётган нон комбинати қурилишини бориб кўрдилар. Комбинат 20 минг тонна дон сиғдирадиган элеватордан, бир кечаю-кундузда 60 тонна ун тортиб берадиган тегирмондан ва бир кечаю-кундузда 50 тонна ҳархил нон чиқарадиган нон заводидан иборат бўлади. Комбинат қурилиши учун керакли ускуналар ва материаллар Совет Иттифоқидан юборилмоқда. Комбинат қурилишида ишлаётган совет мутахассислари буерда ишлаб турган афғон ишчиларига ва инженерларига совет тажрибасини ўргатиб, катта техника ёрдами кўрсатмоқдалар. Қурилишда қурилиш директори Абдул Боқихон Каримий, қурилиш бошлиғи совет мутахассиси Исаченко ва бош инженер Лукьянов совет раҳбарларини кутиб олдилар ва уларга изоҳ бериб турдилар.

Совет Иттифоқининг Афғонистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси М. В. Дегтярь Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқларнинг Афғонистонда бўлишлари муносабати блан кечқурун зиёфат берди.

Зиёфатда Афғонистон томонидан Бош Министр Муҳаммад Довуд, Бош Министр ўринбосари ва ташқи ишлар министри Муҳаммад Наим, Король саройининг министри Аҳмад Али, Бош Министр ўринбосари Али Муҳаммад, молия министри Абдул Малик, маориф министри Абдул Мажид, кончилик ишлари министри Муҳаммад Юсуф, жамоат ишлари министри Абдул Ҳаким, алоқа министри Муҳаммад Мурид, деҳқончилик министри Мир Муҳаммад Юсуф, соғлиқни сақлаш министри вазифасини бажаручи Абдул Зоҳир, қабилалар департаментининг бошлиғи Саид Шамсиддин Мажруҳ, матбуот департаментининг бошлиғи Муҳаммад Ҳошим Майвандвал, Афғонистоннинг СССРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Ғулом Ях'ё Тарзий, Халқ кенгашининг раиси Муҳаммад Новруз ва сенат раиси Фазл Аҳмад Мужаддадий ҳозир бўлдилар; совет томонидан ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико, СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин, армия генерали И. А. Серов, Афғонистондаги совет элчихонасининг маслаҳатчилари И. С. Спицкий ва М. Д. Лизин ҳозир бўлдилар.

Кечга яқин Кобил шаҳар идораси раиси совет меҳмонлари шарафига офицерлар клубида катта қабул маросими ўтказди.

Кобил шаҳар идораси раиси ҳузурида бўлган қабул маросимида Бош Министр Муҳаммад Довуд бошчилигида Афғонистон ҳукуматининг а'золари, дипломатик корпус а'золари, Кобил жамоатчилигининг вакиллари ҳозир бўлдилар. Қабул маросимида Н. А. Булганин нутқ сўзлади.

Н. А. Булганин нутқи

Ҳазрат Олий Бош Министр жаноблари! Сиз Жаноб Олийлари, Кобил шаҳрининг мэри жаноблари! Жаноблар!

Бизни шунчалик самимий ва меҳмондўстлик блан кутиб олганликларингиз учун сизлардан жуда миннатдормиз.

Совет Иттифоқи блан Афғонистон ўртасида кўпдан бери мустаҳкам дўстлик алоқалари давом этиб келмоқда. Совет давлати ўзининг ички ва ташқи душманларига қарши шиддатли кураш олиб борган вақтдаёқ бу дўстликка негиз қурилган эди. Ўша вақтда Афғонистон мустамлакачиларга қарши мардлик блан кураш олиб бориб, ўз мустақиллигига эришди ва суверен давлат бўлиб қолди.

Ўшандан кейинги бутун йиллар давомида мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона ўзаро муносабатлар улуғ устозимиз ва Шарқ халқларининг буюк дўсти Владимир Ильич Ленин э'лон қилган принципларга, территориал бутунликни ўзаро ҳурмат қилиш ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик принципларига ҳамиша асосланиб келди. Сиёсий системалари турлича бўлган давлатларнинг мана шу ажойиб тотув яшаш принциплари Афғонистон блан бизнинг ўзаро муносабатларимизга негиз бўлиб келди ва бундан буён ҳам негиз бўлиб қолади.

Бизнинг бу сафаримиз халқларимиз ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга ва янада ривожлантиришга ёрдам беради ҳамда иқтисодий, маданий ва бошқа алоқаларни кенгайтиришга ёрдам беради, деб ҳисоблаймиз.

(ОХИРИ УЧИНЧИ БЕТДА)

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчевнинг Кобилда бўлиши

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Мустамлакачиларнинг афғон халқига катта зарар етказганликларини ва сизларнинг мамлакатингизда ўзларининг хўжайинлик қилишлари блан Афғонистоннинг иқтисодий тараққиётига тўсқинлик қилганликларини совет халқи яхши билади. Совет халқи афғон халқининг ўз давлатининг миллий мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлида сарфлаётган куч ва ғайратларига катта хайрихоҳлик блан қарамоқда.

Совет Иттифоқи халқлари блан Афғонистон халқлари ўртасида ўсиб ва мустаҳкамланиб бораётган дўстликнинг белгиси тариқасида биз Совет Иттифоқи ҳукумати ва халқи номидан Афғонистон ҳукуматига Кобил шаҳри учун 15 автобусни ҳамда 109 койкалик госпиталь учун ускуналарни совға қилиб топширишга вакил этилганмиз ва Афғонистон ҳукуматидан ҳамда Кобилнинг шаҳар ма'мурларидан бу совғани қабул қилишларини сўраймиз.

Сизларга, Афғонистон пойтахтининг ҳамма гражданларига ва Афғонистон халқига чин қалбдан муваффақиятлар тилаймиз ва яйраб-яшнашингизни тилаймиз.

Самимият блан кутиб олганлигингиз ва меҳмондўстлик кўрсатганлигингиз учун сизларга яна бир марта ташаккур айтамиз. Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик мустаҳкамлансин ва гуллаб-яшнасин! **(Гулдурос қарсаклар).**

* * *

Шаҳар идорасининг раиси доктор Муҳаммад Юсуфхон Сухайл Кобил шаҳрига қилинган совға учун Н. А. Булганинга ва Н. С. Хрушчевга чин кўнгилдан ташаккур билдирди ва Афғонистон Совет Иттифоқи блан дўстлик муносабатларини мустаҳкамлашга ҳамиша интилиб келган тинчликсевар давлат эканлигини та'кидлади.

☆ ☆ ☆

КОБИЛ, 18 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун куннинг биринчи ярмида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар Кобилдаги Ғозий спорт стадионида ўз шарафларига ўтказилган традицион чавандозлик-спорт мусобақаларида ҳозир бўлдилар.

Гарчи кун чиқиб турган бўлса-да, ҳавонинг совуқ бўлишига қарамай, стадионда Кобил ва унинг атрофларидаги аҳолидан минг-минглаб кишилар тўпланди ва улар совет меҳмонларини қарсаклар чалиб, СССР блан Афғонистон ўртасидаги дўстлик шарафига айтилган хитоблар блан табрикладилар. Гиламлар ҳамда Совет ва Афғонистон байроқлари блан безатилган ложада Бош Министр Муҳаммад Довуд, унинг ўринбосарлари ва Афғонистон кабинетининг а'золари совет меҳмонлари блан бирга бўлдилар.

Бош Министр Муҳаммад Довуд совет меҳмонларини халққа таништирди ва Н. С. Хрушчевга сўз берди. Н. С. Хрушчев халққа мурожаат қилиб, қисқа нутқ сўзлади.

Н. С. ХРУШЧЕВ НУТҚИ

Азиз дўстлар!

Бирнеча кундан бери сизларнинг Кобил шаҳрингизда, бизга дўст бўлган Афғонистоннинг пойтахтида, меҳмон бўлиб турибмиз.

Биз буерга Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуд Жаноб Олийларининг таклифи блан келдик ва буерда бизни Афғонистоннинг раҳбар арбоблари ҳам, шунингдек Афғонистон халқи ҳам хурсандчилик ва самимият блан кутиб олдилар.

Сизларнинг мамлакатингизда бизга кўрсатилаётган самимий илтифотни Афғонистон халқларининг бизнинг мамлакатимиз халқларига, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқига муҳаббати ва ҳурматининг ифодаси деб ҳисоблаймиз.

Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстликнинг чуқур томирлари бор. Бу дўстликнинг манба'ларида улуғ Ленин турган эди. У, Афғонистоннинг биринчи элчисини шахсан ўзи қабул қилиб, у блан суҳбатлашган эди.

Шундан бери Совет Иттифоқи блан Афғонистон ўртасидаги дўстлик муттасил ўсди ва мустаҳкамланиб борди. Давлат ва сиёсий системаларимиз ўртасида тафовут бўлишига қарамай, бу дўстлик икки давлат ўртасидаги яхши қўшничилик ҳамкорлигининг намунасига айланди. **(Қарсаклар).** Бу дўстликни ҳечқачон конфликтлар ёки низо'лар хиралаштирган эмас, биз шу нарсага ҳам жуда аминмизки, бундан буён ҳам ҳечқачон бу дўстликни конфликтлар ва низо'лар хиралаштирмайди.

Бизнинг Афғонистонга қилган дўстона сафаримиз, ҳамжиҳатлик вазиятида ўтаётган музокаралар яхши қўшничилик муносабатларимизни янада мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади.

Биз сизларга жуда очиқ кўнгиллилик блан шуни айтамизки, Афғонистон ўтказиб келаётган мустақил сиёсат бизни қувонтирмоқда. **(Қарсаклар).** Афғонистон ҳукумати ўз мамлакатининг манфаатларини қаттиқ туриб ҳимоя қилиб, ҳархил агрессив ҳарбий блоклар тузилишига салбий назарда қарамоқда ва қат'ий бетарафлик сиёсатига амал қилмоқда. Бундай сиёсат Афғонистоннинг мустақиллигини ва хавфсизлигини та'минлашга ёрдам беради. **(Қарсаклар).**

Совет Иттифоқи блан Афғонистон ўртасидаги дўстлик ва амалий ҳамкорлик мустаҳкамлансин ва ривожлансин! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин тинчлик ва халқлар хавфсизлиги! **(Гулдурос қарсаклар).**

Сўнгра, спорт байрами бошланди. Байрам бошланиши блан ҳаркайсиси 50 кишидан иборат иккита рақкослар группаси стадион майдонига чиқиб, «Атан» деб аталган қадимий ҳарбий рақсни ижро этди.

Стадионда ҳозир бўлганларнинг гулдурос қарсаклари остида рақкослар майдондан чиқиб кетганларидан кейин, «Бозкаши» деб аталган халқ чавандозлик ўйинининг қатнашчилари от миниб майдонга тушдилар. Афғонистоннинг шимолий районлари бўлган Мозори-шарифдан ва Қотоғондан келган чавандозларнинг икки командаси бир-бирлари блан мусобақа қилдилар. Бу ўйин шундан иборатки, икки командадан иборат чавандозларнинг ҳаркайси командаси ўртага бўғизлаб ташланган бузоқни бош трибуна олдида бир-биридан тортиб олишга ва улоқни кўтариб олгач стадионни бир айланиб, ўз ўлжасини аввалги ўрнига келтириб қўйишга ҳаракат қилади. Афғон халқи жуда яхши кўрадиган бу гўзал мусобақа чавандозларнинг бир-бирини қувлаши ва тўқнашувидан иборат бўлиб, Қотоғон командасининг ғалабаси блан тугади. Стадионда тўпланганлар ўз командасининг муваффақиятини та'минлаб, улоқни биринчи бўлиб олиб келган Абдул Холиқни қизғин табрикладилар. Ўртоқ Н. А. Булганин чавандозга кубок топширди ва уни эришган муваффақияти блан қутлади.

Мусобақалар тамом бўлганидан кейин совет меҳмонлари ўз резиденцияларига қайтиб келдилар.

Кобилда Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ҳузурида қабул маросими

КОБИЛ, 18 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар бугун кечқурун Кобилдаги резиденцияларида қабул маросими ўтказдилар. Қабул маросимида Бош Министр Муҳаммад Довуд бошчилигида Афғонистон ҳукуматининг а'золари, Афғонистоннинг отоқли арбоблари, Кобилдаги чет давлат элчихоналари ва миссияларининг бошлиқлари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида Н. А. Булганин нутқ сўзлади.

Н. А. БУЛГАНИН НУТҚИ

Жаноб Олийлари, Бош Министр жаноблари, Жаноб Олийлар!

Жаноблар!

Сизларнинг меҳмондўст пойтахтингизда бизнинг бўлишимиз поёнига етмоқда. Биз Кобилда турган оз кунлар мобайнида бизга берилган имкониятлар туфайли пойтахтингиз ҳаётининг ба'зи жиҳатлари блан танишдик, Король Муҳаммад Зоҳиршоҳ Ҳазрат Олийлари ҳузурида бўлдик, Бош Министр Муҳаммад Довуд Жаноб Олийлари ва унинг коллегалари блан суҳбатлар ўтказдик.

Биз сизлар блан бирликда катта ва фойдали ишлар қилдик. Дўстона ва самимий вазиятда ўтган суҳбатларимиз вақтида мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликни ва алоқаларни янада ривожлантириш имкониятларини ва йўлларини муҳокама қилдик, халқаро ҳаётнинг энг муҳим масалалари устида фикрлашиб олдик.

Дўстона фикрлашувларимиз натижасида тузилган Совет-Афғонистон Қўшма баёнотини бугун имзоладик.

Биз шу нарсани мамнуният блан қайд қилиб ўтишимиз мумкинки, халқаро аҳволга баҳо бериш жиҳатидан ҳам, шунингдек ҳал этилмаган халқаро проблемаларни ҳал қилиш йўллари тўғрисида ҳам Афғонистон Король ҳукумати блан Совет ҳукуматининг нуқтаи назарларида кўпгина монандлик бор. **(Давомли қарсаклар).**

Биз тинч тотув бўлиб яшаш беш принципига ўзимизнинг содиқ эканлигимизни айтдик, бу принциплар иккала мамлакатимиз ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг бузилмас фундаменти бўлиши лозим. Беш принципни тинчликни та'минлаш ва халқлар ўртасида ҳамжиҳатликни та'минлашнинг мустаҳкам асоси деб билиб бу принципларга қўшилаётган мамлакатлар тобора кўпаймоқда.

Бугун биз тинчликсеварлик руҳига амал қилиб ва иккала мамлакатимиз ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш манфаатларини кўзлаб, бетарафлик ва ўзаро ҳужум қилишмаслик тўғрисидаги Совет-Афғонистон Шартномасининг муддатини узайтириш тўғрисидаги Протоколни ҳам имзоладик.

Бу Шартнома—давлатларимиз ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларига 25 йилдан бери негиз бўлиб келаётган ажойиб ҳужжатдир.

Совет Иттифоқи ўзининг бошқа давлатлар блан иқтисодий алоқаларини ҳамиша тенглик ва ўзаро манфаатдорлик принциплари асосида қуриб келди. Биз иқтисодий ҳамкорлик қилишда ҳамиша бу ҳамкорлик беғараз бўлиши лозим ва ҳечқандай сиёсий шартларни ҳамда мажбуриятларни кўзда тутмаслиги лозим деган фикрга асосланамиз.

Шу муносабат блан СССР блан Афғонистон ўртасидаги иқтисодий муносабатларга доир бугун қабул қилинган Совет-Афғонистон Қўшма ахбороти алоҳида диққатга сазовордир. Ўзаро иқтисодий алоқаларимизни ривожлантирмоқ учун бу ахборотнинг катта аҳамияти бор. Совет ҳукумати бу алоқаларнинг ҳартомонлама ривожланиши учун бундан буён ҳам зарур бўлган чораларнинг ҳаммасини кўради.

Афғонистонга қилган сафаримизнинг асосий якунлари мана шулардир. Броқ, энг муҳим якун шуки, биз бир-биримизни яқинроқ таниб олдик, тўла ҳамжиҳатлик ва қарашларда бирлиқ борлиги, кўпгина масалалар устида ҳамкорлик қилишнинг аниқ ва равшан программаси бизда мавжудлиги суҳбатларимиз вақтида аниқланди. Мана шуларнинг ҳаммаси яхши қўшничилик муносабатларимизни ҳамда Совет Иттифоқи ва Афғонистон халқлари ўртасидаги дўстликни ривожлантирмоқ учун янги восита бўлади.

Совет-Афғонистон муносабатларининг муваффақият блан ривожланиб бораётганлиги тинч тотув бўлиб яшашга, халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик бўлишига қарши чиқаётганларнинг сиёсати асоссиз эканлигини кўрсатади.

Бугун Кобилда имзоланган ҳужжатлар сиёсий системалари турлича бўлган давлатлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик мумкин бўладиган ишгина бўлиб қолмасдан, шу блан бирга зарур иш эканлигини ва муваффақиятли равишда ривожланиши мумкин эканлигини кўрсатувчи далилдир. **(Қарсаклар).**

Умуман давлатлар ўртасидаги дўстона муносабатларга ва жумладан, иккала мамлакатимиз ўртасидаги дўстона муносабатларга давлат арбобларининг шахсан алоқа боғлаши кўп жиҳатдан ёрдам беради. Бизнинг Афғонистонга қилган сафаримиз Совет Иттифоқи блан Афғонистон ўртасида дўстликни ва ҳамкорликни ривожлантириш йўлида янги, катта қадам қўйишга ёрдам берди.

Биз Совет ҳукумати номидан Афғонистон Бош Министри Муҳаммад Довуд Жаноб Олийларини ўзига ма'қул бўлган вақтда Совет Иттифоқини бориб кўришга таклиф қилдик. Бош Министр жаноблари бу таклифни қабул қилди ва Совет Иттифоқини 1956 йилда бориб кўришга розилик билдирди.

Унинг бу сафари ва бундан кейин бўладиган бизнинг алоқаларимиз иккала мамлакатимиз ўртасидаги дўстликни ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга ҳамда ривожлантиришга хизмат қилади. **(Гулдурос қарсаклар).**

Биз эртага Сизнинг меҳмондўст мамлакатингиздан кетамиз. Биз Совет Иттифоқи халқлари ва ҳукумати сингари Афғонистон халқи ва ҳукумати ҳам яхши қўшничилик муносабатларимизни, дўстлигимиз ва ҳамкорлигимизни бутун чоралар блан мустаҳкамлайди ва ривожлантиради деган қат'ий ишончни ўзимиз блан олиб кетамиз. **(Қарсаклар).**

Совет-Афғонистон дўстлиги ва ҳамкорлиги гуллаб яшнасин, халқлар ўртасида тинчлик ва ҳамкорлик бўлсин! **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

* * *

Сўнгра Бош Министр Муҳаммад Довуд жавоб нутқи сўзлаб бундай деди:

Азиз дўстларимиз бизнинг мамлакатимизда бўлган кунлар биз учун бахтли кунлар бўлди. Эртага улар Афғонистондан жўнаб кетадилар. Биз уларга оқ йўл ва сиҳат-саломатлик тилаймиз. Уларнинг мамлакатимизга қилган сафари ва буерда биз олиб борган музокаралар Совет-Афғонистон муносабатларини янада ривожлантирмоқ учун яхши нишона бўлди.

Қабул маросимида ҳозир бўлганлар Бош Министрнинг сўзларини гулдурос қарсаклар блан қувватладилар.

Қабул маросими самимий ва дўстона вазиятда ўтди.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Афғонистондан жўнаб кетдилар

КОБИЛ, 19 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг А'зоси Н. С. Хрушчев бугун эрталаб самолёт блан Кобилдан учиб, меҳмондўст Афғонистондан ватанларига жўнаб кетдилар.

Совет раҳбарларини Кобил аэродромида Бош Министр Муҳаммад Довуд бошчилигида Афғонистон ҳукуматининг а'золари, Халк Кенгашининг ва Сенатнинг Раислари, Кобил шаҳар идорасининг Раиси, чет-эл элчихоналари ва миссияларининг бошлиқлари, Фавқулодда ва Мухтор Элчи М. В. Дегтярь бошчилигида Афғонистондаги СССР Элчихонасининг состави, Кобилдаги Совет колониясининг а'золари кузатиб қолдилар.

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар ҳамда Бош Министр Муҳаммад Довуд аэродромда қўйилган микрофон олдида баёнот бердилар.

Н. А. Булганин баёноти

Жаноб олийлари, Бош Министр жаноблари,

Жаноблар!

Сизнинг меҳмонпарвар дўст мамлакатингиздан жўнаб кетар эканмиз, Афғонистон Король ҳукуматига, шахсан Сиз Жаноб Олийларига ва Сизнинг халқингизга бизни самимий ва хурсандчилик блан кутиб олганингиз учун чин кўнгилдан ташаккур билдирамиз.

Сизлар блан боғлаган шахсий алоқамиз ҳамда самимият ва ҳамжиҳатлик вазиятида Сизлар блан ўтказган учрашувларимиз яхши натижалар берди.

Биз кеча имзолаган муҳим ҳужжатлар Совет-Афғонистон муносабатларини ривожлантиришда янги босқични бошлаб беради. Бу ҳужжатлар мамлакатларимиз ўртасида ривожланиб бораётган дўстона муносабатларнинг ҳамда мамлакатларимизнинг бахт-саодати ва гуллаб-яшнаши йўлида, халқларимизнинг бахт-саодати йўлида янада ҳартомонлама ҳамкорлик қилишга ўзаро интилаётганимизнинг далилидир.

Биз шу нарсага чуқур ишонч билдирамизки, буерда биз боғлаган шахсий алоқа Сиз Жаноб Олийларининг Москвага қиладиган сафарингизда самарали равишда давом этдирилади.

Дўстлигимиз ва ҳамкорлигимиз бундан буён ҳам муваффақиятли равишда ривожланиб боради ва мустаҳкамланади, деган чуқур ишончни ўзимиз блан олиб кетмоқдамиз.

Яшасин Совет Иттифоқи блан Афғонистон ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик!

Хайр!

Н. С. Хрушчев баёноти

Азиз дўстлар, мамлакатингизда қисқа вақт бўлса ҳам, лекин жуда самарали ўтган сафаримиз тугалланди. Биз мамлакатларимизнинг дўстлиги ва амалий ҳамкорлиги янада кўпроқ мустаҳкамланди деган катта ишонч блан, бизга дўст Афғонистоннинг пойтахти Кобилдан учиб кетамиз. Бу ҳол кеча имзоланган Совет-Афғонистон қўшма баёнотида, бетарафлик ва ўзаро ҳужум қилишмаслик тўғрисидаги Шартноманинг муддатини узайтириш тўғрисидаги Протоколда, шунингдек «СССР блан Афғонистон ўртасидаги иқтисодий муносабатларга доир» Совет-Афғонистон Қўшма ахборотида ўз ифодасини топди. Бу ҳол биз Афғонистонда бўлган вақтимизда раҳбар арбоблар ва халқ блан қилган дўстона суҳбатларимизда ва учрашувларимизда ҳам ўз ифодасини топди.

Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстона муносабатлар ўсаберади ва мустаҳкамланаберади деган қат'ий ишонч блан Афғонистондан кетаётирмиз. Бизнинг бу ишончимиз шунга асосланадики, СССР блан Афғонистон ўртасида 36 йилдан кўпроқ вақтдан бери давом қилиб келаётган яхши қўшничилик муносабатлари мамлакатларимиз халқларига фақат манфаат етказиб турди, холос. Мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик энг мураккаб халқаро вазиятларда синовдан ўтди ва бу дўстликда ҳечқачон ҳечқандай иккиланишлар ва шубҳаланишлар бўлмади.

Сиз Жаноб Олийлари, Бош Министр Муҳаммад Довуд жанобларига, Афғонистоннинг барча раҳбар арбобларига, меҳмондўст мамлакатингизнинг бутун халқига самимий ва чин қалбдан бизни кутиб олганликларингиз учун, бизларга, мамлакатимизга, Совет халқига яхши муносабатда бўлганингиз учун яна бир марта ташаккур айтишга ижозат берингиз.

Хайр, азиз дўстлар.

Муҳаммад Довуд баёноти

СССР блан Афғонистон ўртасида эскидан давом қилиб келаётган ва ўзаро ҳурматлаш принципига асосланган дўстлик Совет раҳбарларининг мамлакатимизга қилган сафари натижасида янада кўпроқ мустаҳкамланди. Сиз Жаноб Олийларининг буерда бўлишларингиз натижасида, эндиликда бу дўстлигимиз янада кўпроқ ривожланади ва мустаҳкамланади, деб умид қиламиз. Азиз дўстларимизга оқ йўл тилайман.

* * *

Ҳарбий оркестр СССР ва Афғонистон давлат гимнларини ижро этди. Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар Афғонистон Бош Министри блан бирликда, саф тортиб турган фахрий қоровул олдидан юриб ўтдилар.

Совет раҳбарларини кузатиш маросими вақтида, СССР ҳукумати томонидан Афғонистон Королига ҳад'я қилинган совет самолёти Кобил аэродромида турган эди.

Н. Х. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар Афғонистон раҳбарлари блан хайрлашиб, аэродромда тўпланганларнинг самимий табриклари остида, ўзларини кутиб турган самолётга чиқдилар, бу самолёт бирнеча минутдан сўнг кўмкўк осмонга парвоз қилди ва қуёшда ярқираб, қор қоплаган тоғлар орқали Совет Иттифоқи томонига йўл олди.

Ленметростройга Ленин ордени топширилди

Таврида саройида тантанали йиғилиш

ЛЕНИНГРАД, 17 декабрь. (ТАСС). Бугун буерда, Таврида саройида Ленинград метростройига Ленин ордени топширилишига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. СССР Олий Совети Президиуми раиси К. Е. Ворошилов ва СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари Д. С. Коротченко президиумда пайдо бўлганларида йиғилганлар уларни гулдурос овация блан кутиб оладилар.

Тантанали йиғилишни Ленинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси Н. И. Смирнов очади. Ғоят баланд руҳ блан йиғилишнинг фахрий президиумига КПСС Марказий Комитети Президиумининг а'золари сайланади.

СССР Олий Совети Президиумининг раиси К. Е. Ворошилов Ленинград метростройчиларига Ленин орденини топширади.

Шундан кейин Ленметрострой бошлиғи К. А. Кузнецов сўзга чиқиб, юксак шараф — Ленинград метрополитенига В. И. Ленин номи берилганлиги учун ва олий мукофот учун Партияга ва Ҳукуматга Ленинград метрополитени қурувчилари ва Ленинграднинг барча меҳнаткашлари номидан қизғин ташаккур изҳор қилади.

Йиғилишда Ленметростройнинг энг яхши проходчикларидан бири А. В. Тарасов, КПСС Ленинград область комитетининг секретари Ф. Р. Козлов ҳам сўзга чиқдилар.

СССР Олий Совети Президиумининг раиси К. Е. Ворошилов тантанали йиғилишда катта нутқ сўзлади. Ҳозир бўлганлар уни қизғин кутиб олдилар.

Ўртоқ К. Е. Ворошилов нутқи

Қадрли ўртоқлар!

Мен СССР Олий Совети Президиумининг топширувига мувофиқ, буерда Ленинград метростройига Ленин ордени, Ленинград метрополитетининг қурувчиларига орден ва медальлар, шунингдек бу катта ишга анча меҳнат ва куч-ғайратларини сарф қилган партия ва совет раҳбар ходимларига — Козлов, Замчевский, Смирнов ўртоқларга ҳамда бирқанча бошқа ўртоқларга орденлар топширганлигим блан бахтиёрман.

Қадрли ўртоқлар, сизларнинг ҳаммангизни катта ва муносиб мукофот блан қизғин, чин кўнгилдан табриклайман. **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

Ленинград метростройининг ходимлари меҳнат соҳасида ажойиб ғалабага эришдилар, улар нисбатан қисқа муддат ичида мамлакатимизда иккинчи ерости йўлини, миллион-миллион совет кишиларига хизмат кўрсатиши лозим бўлган ерости йўлини барпо қилдилар. Эндиликда гўзал Москва метрополитени блан бирқаторда Ленин шаҳрининг метрополитени ҳам муваффақиятли ишлаб турибди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Ленинграддаги метронинг биринчи навбатини қуришда қилинган фидокорона меҳнатга юксак баҳо бердилар. Ленинград меҳнаткашларининг истакларига мувофиқ, Ленинград метрополитенига йўлбошчимиз ва устозимиз Владимир Ильич Лениннинг буюк номи берилди. **(Давомли қарсаклар).**

Ленинград меҳнаткашлари янги метронинг ишга туширилишини бутун совет халқи блан бирликда севикли Ватан учун қонуний ифтихор ҳислари блан кутиб олдилар. Янги метрода уларнинг тинч ижодий меҳнати натижалари жуда яққол ифода қилингандир.

Ленинградлилар шаҳар транспортининг конфортабель ва ҳозирги замон талабларига энг кўп мос келадиган турига эга бўлганликларига биз ҳаммамиз астойдил қувонамиз. Метроқурувчиларимизнинг муваффақиятли меҳнатига Партия ва Ҳукумат томонидан шуқадар юксак баҳо берилганлигига СССР Олий Советига Ленинграддан сайланган депутат сифатида мен ҳам барча ленинградлилар блан бирга фахрланаман. **(Гулдурос қарсаклар).**

Совет халқи ўзининг Ленинградини, ўзининг қаҳрамон шаҳрини, унинг жуда катта ватанпарварлик, революцион ва меҳнат традицияларини ҳамда хизматларини севади. Бундан эллик йил муқаддам худди буерда Петербург ишчилари Россияда биринчи халқ революциясининг сўнмас алангасини ёққан эдилар, буюк Ленин яратган Коммунистик партия раҳбарлиги остида чор самодержавиесига қарши қаҳрамонона курашга отланган эдилар. 1917 йиллардаги тарихий кунларда Ленинград Улуғ Октябрь социалистик революциясининг бешиги бўлди. Гражданлар уруши йилларида Ленинград енгилмас пролетар қўрғони бўлди. Ленинград меҳнаткашларининг Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган чинакам мардлиги ва улуғ қаҳрамонлиги, пролетар интизоми ва темирдек мустаҳкам сабот-матонати совет кишиларининг қалбида ва хотирида абадий яшайди. Совет халқи Ленинградни социалистик Ватанимизнинг фан, маданият ва техника тараққиётининг жуда муҳим марказларидан бири деб қадрлайди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати Ленинградга ва бу шаҳар аҳолисининг эҳтиёжларига ҳамиша зўр э'тибор бериб ва ғамхўрлик қилиб келдилар. Метрополитеннинг барпо қилиниши бу ғамхўрликнинг янги ёрқин далилидир.

Метрополитенни қуришда ленинградлиларга мамлакатимизнинг кўп корхоналари ёрдам бердилар. Пойтахтимиз метро қурувчиларининг тажрибали кадрлари Ленинград метроси қурувчиларига катта ёрдам бердилар. Москва, Киев, Харьков, Свердловск, Новосибирск ва бошқа шаҳарларнинг меҳнаткашлари Ленметростройнинг фахрий заказларини бажариб келдилар. Ленинграднинг ўнларча корхоналари, шу жумладан, Киров заводи, С. М. Киров номидаги «Электросила» заводи, «Пролетарий», «Электроаппарат», «Лентрублит», «Красний металлист» заводлари метрополитенни барпо этишга активлиқ блан, зўр ғайрат блан киришдилар. Ана шуларнинг ҳаммаси янги ерости йўли қурувчиларини биринчи даражали техника блан қуроллантиришга имкон берди.

Биз биламизки, Ленинградда метро қуриш енгил вазифа эмас эди. Дастлабки пайтда ҳатто, ботқоқликларда жойлашган шаҳарда бундай қурилишни амалга ошириб бўлмайди, деб ҳам ҳисоблаган эдилар. Ҳақиқатан ҳам, табиий шароит ишни жуда қийинлаштирди. Броқ, Ленметростройнинг ажойиб коллективи ҳамма қийинчиликларни муваффақият блан енгиб чиқди.

Ленинград метросини қурувчилар совет халқига хос бўлган новаторлик руҳини зўр моҳирлик блан кўрсатдилар. Буерда совет тоннельсозлиги техникасини ривожлантириш учун кўп иш қилинди. Улар янги методларни қўлланиб, Москва мутахассислари блан ҳамкорлиқ қилиб, тоннель проходкасини икки ярим-уч баравар тезлаштирдилар ва энг кўп меҳнат талаб қиладиган процессларнинг ҳаммасини тўла равишда механизациялаштирдилар. Қурувчиларнинг чинакам новаторлик меҳнати натижасида Ленинград метросининг биринчи навбати муддатидан илгари ишга туширилди, шу блан бирга давлат маблағларининг анча тежалишига эришилди. **(Қарсаклар).**

Янги метрополитен ишчилар, техниклар, инженерлар, конструкторлар, архитекторлар ва олимларнинг дадиллик блан янги йўллар қидириш ва илҳомбахш комплекс меҳнатининг ёрқин ифодасидир. Янги метрополитен мамлакатимизда фан, техника ва меҳнатнинг бирлашган ва тобора мустаҳкамланаётган фронтининг символидир. **(Қарсаклар).**

Ленинград метросини кўздан кечирганда ленинградлилар ўзининг техника ва архитектура қиммати жиҳатидан қандай улуғвор иншоотга эга бўлганликларига қаноат ҳосил қилади, киши. Москва метрополитенининг станциялари сингари Ленинград метросидаги станцияларнинг ҳарбири ўз архитектура қиёфасига, ўз сифатларига эгадир, ўзининг бадиий ва техника хусусиятлари блан жазб этади. Умуман эса архитекторларнинг ҳам, қурувчиларнинг ҳам юксак маҳорати кўриниб турибди. Бу метро ажойиб шаҳримизнинг архитектура ва бадиий хазинасига, социалистик маданиятимизга қўшилган катта ҳиссадир, деб дадиллик блан айтиш мумкин. **(Давомли қарсаклар).**

Ленинград метроси барпо этилган ва унинг эшиклари меҳнаткашлар учун меҳмондўстлик блан очиб қўйилган ҳозирги вақтда метрополитенни ишга туширучи ходимлар олдида янги, катта вазифалар турибди. Даставвал, улар аниқ, пухта ишлашга, пассажирларга намунали хизмат кўрсатишга эришишлари лозим. Метронинг ҳарбир ходими ўзига ишониб топширилган халқ мулкини кўзқорачиғидай сақлаши ва меҳнат интизомига қаттиқ риоя қилиши лозим.

Бу вазифалар айниқса муҳимдир, чунки метро ходимлари ғоят кўп меҳнаткашлар оммасига хизмат қилишлари керак. Москва метросининг мисоли буни жуда яхши кўрсатиб турибди. Пойтахт метросида ҳаркуни икки ярим миллиондан кўп пассажир ташилиб турибди. Москва метроси тўхтовсиз ва нуқсонсиз ишлаб келаётган йигирма йил ичида эса ўн миллиард киши, я'ни ер юзидаги бутун аҳолидан тахминан тўрт баравар кўпроқ киши ташилган. **(Залда жонланиш, қарсаклар).**

Ўртоқлар! Биз совет метрополитени умумнинг э'тирофича, жаҳонда энг яхши, пассажирларга ҳамма зарур қулайликларни берадиган метрополитен деб айтишимиз мумкин. Москва метросининг иши бизнинг метрополитенимиз меҳнаткашларга а'ло хизмат қилиб, шу блан бирга жуда рентабель эканлигини яққол кўрсатиб турибди. Шуни айтиш кифояки, Москва метросининг дастлабки икки навбатини қуриш учун қилинган харажатлар ҳозирдаёқ тўла равишда қопланди, учинчи навбатини қуриш учун қилинган харажатларнинг эса ярмиси қопланди.

Мен шуни ҳам та'кидлаб ўтишни истайманки, бизнинг совет метромиз, агар шундай деб айтиш мумкин бўлса, унинг хизматидан фойдаланувчи кишиларга самарали та'сир кўрсатмоқда. Дарҳақиқат, метро станцияларининг улуғвор архитектураси, уларнинг ниҳоят даражада озодалиги, хизмат қилучи ходимларнинг пухта ишлаши, хуллас, метрога тушган кишини ўраб оладиган бутун муҳит уни интизомлироқ бўлишга, яхшироқ бўлишга. ўзини яхши клубда ёки маданият саройида тутганидек тутишга мажбур этади. Метромизга тушган пассажирда бу метрони қурувчиларга нисбатан катта ҳурмат кайфияти ва ўз Ватани учун қувончли ифтихор туйғуси пайдо бўлади. Москва метросининг тажрибаси кўрсатганича, бу — маданиятсизликнинг ва жамоат мулкига нотўғри муносабатда бўлишнинг айрим кўринишларига қат'иян қарши турадиган бир кучдир.

Ленинградли ўртоқлар, метро сизнинг ҳаётингизга қанча янгиликлар ва яхши нарсалар қўшганлигини эндиликда ўзингиз ҳам сезган бўлсангиз керак, десам хато қилмайман деб ўйлайман, буни метрополитеннинг очилишини ленинградлилар томонидан ғоят катта шодлик блан кутиб олинганлиги кўрсатиб турибди.

Ўртоқлар! Ленинградлиларнинг ўз партия ташкилоти раҳбарлиги остида метронинг биринчи навбатини барпо этишда эришган муваффақиятлари беғамлик ва хотиржамликка олиб келмаслиги лозим. Ленинградда метро қурилиши давом эттирилади. Шу сабабли тўпланган тажрибадан фойдаланиб, ишлабчиқаришда янада юксак кўрсаткичларга эришиш, иш сифатига ҳамда давлат маблағларини ва материалларни тежаб-тергаб сарфлашга алоҳида э'тибор бериш зарур.

Албатта, мамлакатимизнинг энг йирик индустриал ва маданий марказларидан бири бўлган Ленинград меҳнаткашлари олдида биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган бошқа вазифалар ҳам туради. Булар, даставвал, КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорлари блан белгилаб берилган ва ҳаммангизга ма'лум бўлган вазифалардир.

Шуни унутмаслик керакки, бизнинг корхоналаримизда, афсуски, ҳали кўпгина камчиликлар ва нуқсонлар бор. Меҳнат унумдорлигини оширишнинг кўп вақт анчагина бўлган мавжуд резервларидан ҳали ҳам бўлса етарлик фойдаланилмаётир. Саноатда, транспортда ва қурилишда ишлабчиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш даражаси етарлик эмас. Ба'зи машиналар, аппаратлар ва асбоблар, шу жумладан Ленинград корхоналари томонидан ишлаб чиқарилаётганлари ҳам ўз техника характеристикаси жиҳатидан, ба'зан эса сифат жиҳатидан ҳам илғор техниканинг энг яхши намуналаридан, афсуски, кейинда қолмоқда.

Вазифа КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорлари асосида бу камчиликларни тезроқ тугатишдан иборат. Саноат ходимларидан ва олимларимиздан, шу жумладан ва балки айниқса ленинградли саноат ходимлари ва олимлардан, фан ва техниканинг ҳозирги замон ютуқларини ишлабчиқаришга ва қурилишга дадилроқ жорий қилиш, фойдаланилмасдан ётган резервларни ишга солиш талаб қилинади.

Ўртоқлар! Коммунистик партиямиз ўзининг XX с'ездига яқинлашиб келмоқда. Шак-шубҳа йўқки, Ленинград шаҳри ва областининг меҳнаткашлари Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагига маҳкам жипслашган бутун совет халқи блан бирга с'ездни муносиб равишда кутиб оладилар, социалистик мусобақани янги куч блан авж олдирадилар ва техника тараққиётини ривожлантиришда, меҳнат унумдорлигини оширишда ҳамда ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг сифатини яхшилаш ва унинг нархини камайтиришда катта натижаларга эришадилар.

Қадрли ўртоқлар, сизни мукофот олганлигингиз блан яна бир марта чин қалбдан табриклашга ҳамда сизга ва сиз орқали Ленинград метростройининг барча ходимларига ҳамда қаҳрамон Ленин шаҳрининг барча меҳнаткашларига улуғ социалистик Ватанимизнинг бахт-саодати йўлидаги меҳнатида янада муваффақиятлар тилашга рухсат этингиз.

Яшасин шонли Коммунистик партиямиз! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин улуғ совет Ватанимиз! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин бутун дун'ёда тинчлик! **(Давомли овация. Ҳамма ўрнидан туради. «Ура!», «Коммунистик партия Марказий Комитетининг Президиумига, СССР Олий Совети Президиумига ва унинг раиси Климент Ефремович Ворошиловга — ура!» деган хитоблар эшитилади).**

* * *

Бугун Таврида саройида В. И. Ленин номидаги Ленинград метрополитенининг биринчи навбати қурилишининг ўрнак кўрсатган қатнашчиларига ССР Иттифоқи орден ва медальларини топшириш маросими ҳам бўлди.

БУГУН ТОШКЕНТДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИЛҒОРЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИ ОЧИЛАДИ

МАМЛАКАТГА ТОБОРА КЎП ПАХТА БЕРАЙЛИК!

ГУЛИСТОН

Ноябрь ойининг сўнгги кунлари. Кунгай ерга ўтириб олган икки чол суҳбатлашарди. Қатор-қатор янги иморатларни, кенг ва кўркам кўчаларни, тош йўлларни, гўзал ва кишига ўзгача гашт бағишловчи боғларни кўриб фахрланиб завқланган бу чолларнинг бири гапирабошлади:

— Илгарилари бу ерларни Гулистон деб бўлармиди? Бунақа иморатлар, обод кўчалар боғлар қаёқда эди. Унинг нимасини Гулистон деб бўларди? Бу тўқайларни, шўр босиб ётган, бирқатра сувга зор ерларни Гулистон деб бўлармиди? — деди.

— Топиб гапирдингиз, ҳозирги Гулистон деган ерларимиз илгари «сахий» блан «бахил» ўртасида эди-да.

Иккинчи чол бу гапга тушунмай, ундан сўради:

— У нима деганингиз?

— «Бахил» деганим мана шу азим Сирдар'ё, «сахий» деганим янги — Киров канали. Мен Сизга айтсам, ёшлик йилларим мана шу дар'ё бўйларида, мол боқиш блан ўтди. Шу дар'ё ўша вақтларда ҳам сувлари лиммо-лим эди. Қирғоқларга, жўш уриб ҳайқириб оқарди, лекин бир томчи сувини ёнгинасидаги, бир умр қақраб ётган мана шу ерларга бермасди, беҳуда оқиб кетаберарди. Шунинг учун биз уни «бахил» дер эдик.

Иккинчи чол бу гапни эшитиб ўйлаб қолди ва аста гапирабошлади.

— Шу дамгача сув бермагани учун Сирдар'ёни «бахил» деганингиз рост. Аммо у дамлар ўтиб кетди. Эндичи, энди, ҳозир ҳам уни «бахил» деса бўладими? Сиз «сахий» деб атаган Киров канали сувни Сирдар'ёдан олмай бошқа ердан олаяптими? Йўқ, бу гапингиз энди унча тўғри келмайди. «Бахил» бу дар'ё эмас, ўша замонлардаги ҳукуматлар бахил бўлган, Николай подшо бахил бўлган. Улар подшолик қилиб, фақат ўз жонларининг роҳатини кўзлаганлар. Дар'ёларга тўғонлар қуриш, каналлар қазиш, мана шунақа қупқуруқ дашт, биёбонларни Гулистон қилиш уларнинг етти ухлаб тушларига ҳам кирмаган.

— Тушларига кирганда ҳам ўша замоннинг кетмони, омочи блан шунақа ишларни қилиб бўлармиди? Ҳозиргига ўхшаган полвон машиналар қаёқда эди, илм топган ҳикматлар қаёқда эди. Уларни биз ҳозир, совет замонидагина кўраяпмиз-ку.

Бу қарияларнинг гапи тўғри. Илгарилари шундай азим дар'ёларни бўғиб тўғонлар қуриш, «бахил»ни «сахий» қилиш у вақтдаги одамларнинг қўлидан келмаган. Улар сув бўйида туриб, бир томчи сувга ташна бўлиб қолаберганлар.

Эндиликда совет тузумининг ҳаётбахш нурлари бу ерларни ёритди. Инсониятнинг улуғ доҳиси Владимир Ильич бу ерларга ҳам назар ташлади. Совет кишиларининг қўллари бу ерларга ҳам тегди. Ана энди қон томирларидек тормоқ отган Киров канали, унинг катта-кичик шохчалари — ариқлардаги лиммо-лим сувлар Мирзачўл воҳасига, Гулистон ерларига ёйилмоқда. Бу ариқлардан сув, ҳаёт келмоқда. Энди Гулистоннинг исми жисмига мос бўлиб қолган. Энди бепоён ерларда ҳосилдор пахта далалари, боғлар, токзорлар яшнаб турибди. Бағри кенг қўриқлар, экинзорларга айланиб бораётган ерлар гуллаб-яшнамоқда. Хилма-хил меваларга, анор, анжирларга, узумларга сероб этиб, кўнгилларни шод қилаётган, атир ҳидлари анқиб турувчи боғу-бўстонлар бор. Бағри кенг бу водилардаги асрий сукунатлар аллақачон йўқолган. Энди бу ерлар гавжум-қувноқ, фаровон ҳаёт манзилига айланган, чинакам гулистон деса бўлади. Бу ерда вужудга келган колхозлар ривожланиб, дадил қадамлар блан юксалиб бораётирлар.

Ўрта бўйли, семизгина бу киши районда бўлиб ўтган мажлисдан жуда ҳам хафа ҳолда чиқиб, қадамни вазмин ташлаб йўлга тушди. Кишилар аскиялашиб, гурунглашиб, кулишиб келишарди. У эса, билинар-билинмас зўрма-зўраки илжайиб қўярди. Дарҳақиқат бу одам нимага ҳам кулсин? У нима учун хурсанд бўлсин? Қандай қилиб бошқалар сингари кўнгил очаолсин? Мана уч йилдирки, қандай мажлис бўлмасин ва қандай нотиқ сўзга чиқмасин «Красний Восток» колхози ана ундай, мана бундай, деб турткилашмаса кўнгиллари ўрнига тушмас эди. Ҳамма «районимизнинг оёғидан тортаётган колхоз шу...» деб ва раиси манави дегандек шу кишини кўрсатар эди.

Саратон. Кун одатдан ташқари иссиқ. Иссиқда қизариб кетган раис оқсоқланиб вазмин қадам ташлар, юзларидан қуйилиб турган терни тез-тез артиб борарди. Биз уни дала йўлида учратиб ҳол-аҳвол сўрадик. Шеригим ундан:

— Ўртоқ Носиров, битта машина олсангиз бўлар экан, колхоз катта, отда юролмасангиз, пиёда қаёққа ҳам етасиз? — деб сўради.

Раис илжайди.

— Машина олсак, сўк ошига сурнай бўлар дейман, кўрганлар ишини қара-ю, ўзининг машинада юришини қара демайдими? Машинада юриш ҳам ярашганга ярашади. Ўзимиз қарзга ботиб ётибмиз-у, машина-я, — деди раис.

«Красний Восток» колхози Гулистон район марказига жойлашган. Лекин бу колхознинг бун'ёдга келганидан бери пахта тайёрлаш планини бажарганини биров билмайди. Ҳар йили план 60 — 70 процентдан нари ўтмайди. Йилдан-йилга тўпланиб келган қарзи 4 миллион сўмга етди. Мана шундай камқувват, камҳосил бўлиб қолган колхозни қолоқликдан чиқариш зарур эди.

Бундан уч йил илгари Азиз Носиров Андреев номли колхозга раис эди. Лекин район ташкилотлари уни «Красний Восток» колхозини қолоқликдан чиқариш мақсадида у ерга юборди. Биринчи йил ҳам, иккинчи йил ҳам иш унчалик яхши бўлмади — жиддий бурилиш сезилмади. Колхозда куч камлиги устига ерларнинг мелиоратив аҳволи ҳам яхши эмас эди. Ба'зан қанча-қанча қилинган меҳнат зойи' кетарди. Масалан, олдинги йиллари колхоздаги зовур охиригача кавланмасдан экскаватор кетиб қолди, қарийб 60 гектарча пахта майдонидан сизот сувлари аримади. Айниқса колхозда ишчи кучлари камлигидан ғўзалар парвариши сифатсиз ўтказиларди. Кўп майдонларда ғўзалар ёввойи ўтлар орасида кўринмай кетарди.

— Одамларимиз шундай қийинчиликларни енгиб келмоқдалар. Бир нима десак, сўзимизни икки қилмайдилар, шуларга балли, — деб қўярди ба'зан раис.

Дарҳақиқат, бу ерда ажойиб одамлар бор. «Красний Восток» колхозида ҳам райондаги илғор Молотов номли колхознинг Орипов, Юнусов сингари, «Красная заря» колхозининг Бўри Ўсканов, Турсун Шералиев, Норқул Авалбоев, Мунисхон Маҳмудова сингари, ёки Свердлов номли колхознинг Эгизбой Тўёқбоев, Пак Иван, Муминбой Ботирбеков сингари меҳнатсевар пахта усталари, чевар қизлари бор. «Красний Восток» колхозида Ҳамид Маматқулов, Аҳмаджон Раҳмонов, Нажмиддин Эркабоев, Ваҳобжон Йўлдошев, Каромат Раҳмонова, Абдулла Хаитов, Абдуқаюм Каримов, Хаит Исақулов, Пётр Пласов сингари уста пахтакорлар, тажрибали бригада. звено бошлиқлари, механизаторлар бор. Улар ҳам бошқа колхозларнинг отоқли кишиларидан қолишмайдилар. Бу колхознинг ҳам оғирини енгил қилувчи, қийинчиликларни енгувчи мард кишилари кўп.

Ўтган йили колхозда иш бирмунча яхши ташкил этилди. Район ташкилотлари колхозга ўғит, трактор блан яқиндан ёрдам бердилар. Колхозда меҳнат интизоми бирмунча мустаҳкамланди. Агротехника тадбирлари амалга оширилгани туфайли олдинги йилларга нисбатан пахта ҳосили анча ошди. Ҳар гектар ер ҳосили олдинги йилларга нисбатан 5 центнер ортди.

Чорвачилик соҳасида бу колхоз районда биринчи ўринни эгаллади деса бўлади. Ўтган йили бошқа колхозларда силос қилинмагани ҳолда, бу колхозда иккита траншеяда силос тайёрланди.

Лекин ҳали «Красний Восток» колхози қаддини роса кўтариб ололмаган эди. Колхоз хўжалигининг асосий тормоғи бўлган пахтачилик иши орқада, план фақат 68 процент бажарилган эди. Ҳали ҳам «районнинг оёғига тушов бўлаётган колхоз» деган та'налар эшитилар эди. «Носиров ҳам бу колхозни эплай олмаётир» деган фикрлар туғилабошлади. Айниқса бу масала колхознинг ҳисобот мажлисида яққол сезилди. Кимдир ўрнидан туриб, «раисни ўзгартириш керак» деб таклиф қилди. Яна кимдир «бундан нима фойда, ҳадеб раисни ўзгартириш блан колхозда дарров ўзгариш бўлиб қоладими? Олдинги йиллари ўзимиз унча яхши ишламадик. Бу йил сал дурустроқ ишлаган эдик, ишимиз бироз дуруст бўлди. Янаги йили правление қўлтиғига кирсак, баравар ҳаракат қилсак, бир ёқадан бош чиқарсак ишимиз яна анча дуруст бўлади, раисни ўзгартириш керак эмас» деб унга қарши чиқди. Кўпчилик бу таклифга қўшилди.

«Красний Восток» колхозида неча йиллар давомида план бажарилмаганидан колхознинг даромади камайиб кетган. Бундай шароитда колхозни кўтариш учун қандай усулда иш олиб бориш керак?

Баҳор нафаси эсабошлаган эди. Колхоз правление а'золари ҳам, раис ҳам колхознинг тақдири ҳақида ўйлар, бу мушкул аҳволдан чиқиш йўлларини қидирар эдилар. Ниҳоят раис салмоқлаб гап бошлади:

—Ҳаммаларинг газеталарни кўрган бўлсаларинг керак. Пахтачиликни ривожлантириш тўғрисида Тошкентда бўлиб ўтган Кенгаш Мурожаатини ўқигандирсизлар. Менингча Кенгаш кўрсатган йўлдан борсак колхозимизни қолоқликдан чиқараоламиз, квадрат-уялаб чигит экилса механизациядан кўп фойдаланиб, меҳнат кам кетар, иш ҳам ўз вақтида, ҳам сифатли бажарилар экан. Бу эса ишчи кучи кам бўлган бизнинг колхозимиз учун жуда қулай бўлади.

Правление а'золари бу таклифни якдиллик блан қабул қилдилар. Қабул қилдиларгина эмас, колхозчилар ўртасида бу ҳақда кенг тушунтириш олиб бордилар. Янги, прогрессив метод ҳақидаги хабар колхозчиларнинг кўнглида зўр умид туйғуларини алангалатиб юборди. Эрта баҳорданоқ колхозчилар чигит экишга пухта тайёрланабошладилар. 700 гектар пахта майдони чигит экишга сифатли тайёрланди. 120 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экилиб, квадратлар тўла сақланиб қолди. Бундан ташқари қолган майдонларга торқаторлаб чигит экилди. Шундан 350 гектар ер кўндалангига қирқилиб ягана қилинди. Умуман 470 гектар майдонда ғўза қатор оралари трактор блан иккитомонлама ишланди. Бу — колхозчилар меҳнатини анча тежади. Камҳосилли ҳисобланиб келган «Красний Восток» колхоз далаларида одатдан ташқари мўл пахта ҳосили етиштирилди.

Бу тадбирларни қўллаш қолоқ ҳисобланган «Красний Восток» колхозида мўл ҳосил олишни та'минлаш блан бирга, ишлабчиқариш харажатларини ҳам камайтирди. Ишлабчиқариш планига мувофиқ пахтачилик ишлари учун 135 минг меҳнат куни ўрнига 114 минг меҳнат куни сарфланди. 21 минг меҳнат куни тежалди. Колхоз далаларида етишган мўл ҳосилни кўрган колхозчилар зўр уюшқоқлик блан пахта теримини бошлаб юбордилар ва районда пахта тайёрлаш планини биринчилар қаторида бажаришга эришдилар. Районда шодиёна хабар тиллардан-тилларга ўтди. Ўтган йили ҳар гектар ердан 15,5 центнердан пахта ҳосили олган бу колхозда, бу йил 700 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан ҳозиргача 21 центнердан ҳосил олинди. План 115 процент қилиб бажарилди. Энди «Красний Восток» колхози юқориҳосилли колхозлар қаторига ўтиб олди. Аҳмаджон Раҳмонов, Ҳамид Маматқулов, Нажмиддин Эркабоев бошлиқ бригадаларда план 115 — 130 процент қилиб бажарилди. Каромат Раҳмонова, Абдулла Хаитов бошлиқ звеноларда ҳар гектар ердан 34 — 37 центнерга етказиб ҳосил олинди.

«Красний Восток» колхозининг а'золари партия ва ҳукуматимизнинг катта ғамхўрлиги ва ёрдамига жавобан самарали ишлаганлари туфайли колхоз бутун қарзларидан ҳам халос бўлди. Колхоз энди кенг йўлга тушиб олди. Бундан фақат шу колхоз а'золаригина эмас, бутун гулистонлилар қувонмоқда ва фахрланмоқда. Улар фақат «Красний Восток» колхозинигина эмас, шу блан бирга, қолоқ ҳисобланиб келган, кўп йиллардан бери планни бажараолмаган Пушкин номли, Калинин номли, Андреев номли колхозлар ҳам қолоқликдан чиқиб олганликлари учун қувонмоқдалар. Улар шу колхозларнинг қолоқлик «рўйхатидан» ўчирилганликлари учун, бу колхозлар ҳам Молотов номли, «Красная заря», Свердлов номли илғор колхозлар сингари фахр блан тилга олинадиган бўлиб қолганлиги учун қувонмоқдалар.

Гулистон ерлари партия ва ҳукуматимизнинг кундалик ёрдами ва колхозчи деҳқонларнинг фидокорона меҳнати блан боғу-бўстонга, оқолтин конига айланмоқда.

Босит ХАЛИЛОВ.

Суратда: Областимизнинг илғор пахтакорлари (чапдан ўнгга) Ўртасарой районидаги Свердлов номли колхознинг раиси **М. Муҳамаджонов,** Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхознинг бригада бошлиғи **У. Норматова,** Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси **М. Исматов,** Ўртасарой районидаги Молотов номли колхознинг агрономи **Ким Чан Се,** Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхознинг бригада бошлиғи **Б. Норматова,** Ўртасарой районидаги Жданов номли колхознинг бригада бошлиғи **М. Содиқов** ўртоқлар.

В. Салов фотоси.

Қишлоқ хўжалигини комплекс ривожлантирамиз

К. ТОШПЎЛАТОВА

Оржоникидзе район партия комитетининг секретари.

КПСС Марказий Комитети сентябрь, январь ва июль Пленумлари қарорларидан илҳомланган Оржоникидзе районининг колхозчилари ва механизаторлари қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш учун йил бўйи фидокорона меҳнат қилдилар. Бу йил биз пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажариб пландан ташқари давлатга 1400 тонна пахта топширдик. Район бўйича ҳар гектар пахта майдонидан ўрта ҳисобда 33,5 центнердан ҳосил йиғиб олинди.

Райoннинг илғор колхозлари пахтачиликда яхши натижаларга эришдилар. Республиканинг йирик колхозларидан бири «Қизил Ўзбекистон» колхози 1170 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 36,8 центнердан ҳосил топширди. Шу колхознинг ўртоқ Эгамназаров бошлиқ илғор бригадаси кенг майдонда энг юқори ҳосил етиштириб, ҳар гектардан 43 центнердан пахта топширди. Бу колхозда 40 центнердан ошириб ҳосил топширган бригада ва звеноларнинг сони бу йил анча кўпайди. Айниқса Маҳкам Исмоилов бошлиқ бўлган звено жуда катта ғалаба қозонди. Бу звенонинг а'золари пахтачиликда илғор усулларни кенг қўлланиб, фидокорона меҳнат қилиш натижасида ҳар гектар пахта майдонидан 50 центнердан ошириб ҳосил йиғиб олдилар.

Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати ўртоқ Маннонов раис бўлган Сталин номли колхознинг хўжалиги йилдан-йилга ривожланмоқда. Бу колхоз 1951 йилда ҳар гектаридан атиги 23 центнердан пахта топширган эди, бу йил эса ҳар гектардан давлатга 34 центнердан пахта топширди. Коммунист ўртоқ Икром Бердиёров бошлиқ бригада колхозда энг юқори ҳосил етиштириб, планни анча ошириб бажарди.

Пахтачиликда механизациядан кенг фойдаланиш натижасида қўл меҳнати камаймоқда, ғўза қатор ораларини кўндалангига культивация қилиш яхши натижалар бермоқда. Янги прогрессив усулларни кенг қўлланган Киров номли, Маленков номли, Хрушчев номли колхозлар ҳам ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни ўтган йиллардагидан 4 — 5 центнер оширдилар.

Биз колхозлар хўжалигини комплекс равишда ривожлантиришга алоҳида э'тибор бермоқдамиз. Кейинги йилларда парандачилик, чўчқачилик ва бошқа турли янги тормоқлар вужудга келди. Бу йил район бўйича чорвачиликни ривожлантириш плани ошириб бажарилди. Ҳарбир сигирдан соғиб олинган сут ўтган йилдагидан икки баравар кўпайди. Айрим колхозларда чорвачилик катта даромад манба'ига айланмоқда. Масалан, Сталин номли колхозда 1951 йилда 19 та сигир бўлган бўлса, ҳозирги вақтда сигирларнинг сони 130 тага етказилди. Сўнгги 4 йил мобайнида ҳарбир сигирдан соғиб олинган сут 700 литр ўрнига 2406 литргача кўпайди.

Районимиз колхозлари республика пойтахти меҳнаткашларини картошка ва сабзавот блан та'минлаш учун, узумчилик ва боғчачиликни ривожлантириш учун катта ишлар қилмоқдалар. Бу йил пойтахтга мингларча тонна картошка ва сабзавот маҳсулотлари, сут-тухум ва бошқа нарсалар етказиб берилди, аммо бизда чорвачилик ва сабзавотчиликни ривожлантиришда бор имкониятлардан ҳали ҳам тўла фойдаланилмаётир. Гарчи чорва молларининг сони йилдан-йил кўпаётган бўлса ҳам, бу урчитиш ҳисобидан эмас, балки бозордан сотиб олиш ҳисобида кўпаймоқда. Бу эса бизнинг ишимизда энг жиддий камчиликдир. Шунингдек мевазорлар, сабзавотчилик ва бошқа хўжалик тормоқлари етарли ривожлантирилмаётир. Ҳолбуки, бизнинг районда бу хўжаликларни ривожлантириш учун катта имкониятлар бор.

Район партия ташкилоти колхозчилар ва механизаторлар ўртасида оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни кучайтиришга алоҳида э'тибор бермоқда. Колхоз ва МТСларда 37 та агитпункт ташкил қилиниб, уларда 353 агитатор иш олиб бормоқда, Йил бошидан бери колхозчи ва механизаторлар ўртасида партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш юзасидан ҳамда ижтимоий-табиий ва иқтисодий темаларда 1395 доклад ва лекция ўтказилди.

Район колхозчилари қишлоқ хўжалик илғорларининг республика кенгашини хўжаликнинг барча тормоқларини ривожлантириш юзасидан катта муваффақиятларни қўлга киритиб, кутиб олмоқда. Районимизнинг колхозчи ва механизаторлари бу муваффақиятларга партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини юксалтириш тўғрисидаги қарорларини амалга ошириш учун фидокорона кураш натижасида эришдилар. Бугун очиладиган республика кенгаши илғор тажрибаларни алмаштиришда катта аҳамиятга эга бўлади. Бизнинг район колхозчилари кенгаш кўрсатмаларига амал қилиб, келгуси йилда ҳам пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштиришга, қишлоқ хўжалигини комплекс равишда янада ривожлантиришга эришадилар.

Квадрат-уялаб экиш мўл ҳосил келтирди

М. ЙЎЛБАРСОВ,

Ўртасарой районидаги Свердлов номли колхознинг бригада бошлиғи.

Илғор агротехниканинг янги, прогрессив усулини қўлланиб, биз пахта ҳосилини ўтган йилдагига нисбатан анча оширдик. 75 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан пахта топширдик. Бригадамиздаги Бувахўжа Норхўжаев бошлиқ звено а'золари эса айниқса яхши натижага эришдилар. Звенонинг 25 гектар ердаги ғўзаси механизация ёрдамида иккитомонлама ишланди. Шундай қилиниши натижасида биринчидан, пахта етиштириш учун сметада белгиланганидан кам меҳнат куни сарф қилган бўлсак, иккинчидан, ҳосил анча оширилди, я'ни 25 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан пахта йиғиб олинди.

Бригадамиз а'золари Республика қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгашини келгуси йил мўл ҳосили учун тайёргарлик ишларини тўла тамомлаган ҳолда кутиб олмоқдалар. Биз ана шу тайёргарликларга ишониб, 1956 йилда ҳам пахтачиликда янги усулни кенг қўлланиб, ҳар гектар ердан бригадамиз бўйича 40 центнердан ҳосил етиштириш учун курашамиз.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 19 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Ўртасарой	0,01	110,16
Гулистон	0,05	108,50
Ховос	—	108,50
Оржоникидзе	—	107,82
Оҳангарон	—	106,36
Октябрь	0,05	106,13
Калинин	—	105,41
Мирзачўл	0,02	104,52
Янгийўл	0,05	104,49
Юқоричирчиқ	0,03	103,59
Сирдар'ё	0,05	103,30
Пискент	0,01	102,61
Бекобод	0,25	101,86
Бўка	0,04	101,46
Ўртачирчиқ	0,02	100,48
Верхне-волинск	—	100,37
Чиноз	0,04	100,15
Оққўрғон	0,12	98,25
Қуйичирчиқ	—	93,03
Боёвут	0,20	86,02

Фарғона область колхозлари пахта тайёрлаш давлат планини бажардилар

Фарғона область колхозчилари, МТС ходимлари ва қишлоқ хўжалик мутахассислари Партия ва Ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини кескин равишда ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини амалга ошириш учун курашиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX с'езди ва Ўзбекистон Компартияси XIII с'ездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кучайтириб, Фарғона, Қўқон, Марғилон, Қувасой шаҳар меҳнаткашларининг яқиндан берган ёрдами блан 18 декабрьда пахта тайёрлаш давлат планини 100,02 процент бажардилар.

Тайёрланган барча пахтанинг 83 проценти отбор ва биринчи сортларга қабул қилинди. Далада қолган барча ҳосилни йиғиштириб олиш ва давлатга топшириш давом этмоқда. Область колхозлари давлатга пландан ташқари камида 5 минг тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

Ўрта Осиё, Закавказье республикалари ва Қозоғистон ССР пахтачилик ходимлари Тошкент кенгашининг тавсияномасига мувофиқ пахта етиштиришда янги, прогрессив агротехникани кенг қўлланиш ҳосилни оширишда ва пахта тайёрлаш планини бажаришда катта аҳамиятга эга бўлди. Бу йил областьдаги барча майдонларга чигит торқаторлаб экилди, жуда кўп ерга ғўза квадрат-уялаб ва тўғри бурчак-уялаб жойлаштирилди. Колхоз олими Т. С. Мальцев методи асосида ер биринчи марта отвалсиз плуг блан ҳайдалди.

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Январь Пленуми қарорини амалга ошираборибб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни ўтган йилга нисбатан анча кўпайтирдилар. Жамоат чорвачилигини ривожлантириш плани ҳамма турлари бўйича бажарилди. Шунингдек, ғалла, пилла, пичан, сабзавот, картошка, ҳўл ва қуруқ мева, гўшт, сут, тухум, жун тайёрлаш ҳамда давлатга сотиш планлари ҳам тўла адо этилди. Бу йил ўтган йилга қараганда давлатга 2.234 тонна гўшт, 1649 тонна сут кўп топширилди. Область колхозлари пилла тайёрлаш планини 108,3 процент бажардилар. Ҳар қути уруғдан 55,6 килограммдан пилла олинди.

Область партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари бу йил иқтисодий жиҳатдан заиф ва кам ҳосилли колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлашга катта э'тибор бердилар. Ўтган йилларда қолоқ бўлиб келган колхозлардан кўплари ўз хўжалигини анча мустаҳкамлаб олдилар ва ҳосилни оширишга ва даромадни кўпайтиришга муваффақ бўлдилар.

Область партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, барча пахтакорлар ва механизаторлар шу кунларда бутун куч ва э'тиборни йиғим--теримни тезда туғаллашга, кузги шудгорни ўз вақтида ўтказиб, келгуси йилда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан янада мўл ҳосил олиш учун пухта замин ҳозирлашга қаратганлар.

Механизаторларнинг муносиб ҳиссаси

А. АҲМЕДОВ,

Сирдар'ё районидаги 1-нчи МТС директори.

Пахтачиликни янада ривожлантириш юзасидан ўтган йил Тошкентда бўлиб ўтган кенгаш пахта етиштириш практикасида катта бурилиш қилишга олиб келган зўр бир воқиа бўлди. Кенгаш қатнашчилари Мурожаатида пахта етиштиришдаги илғор агротехникани асосий ишларни кенг миқ'ёсда механизациялаштириш блан тўғри қўшиш тадбирлари амалга оширилди.

МТС зонасидаги колхозларда 4700 гектар майдонга чигит торқаторлаб экилиб, шу жумладан 2500 гектар майдонда ғўзалар квадрат-уялаб ўстирилди. Колхозларимизда ҳарбир ишловчига 3 гектардан майдон тўғри келиб, ишчи кучи етишмас эди. Чигит экиш, яганалаш, ғўза қатор ораларини ишлаш ва бошқаларни қулай агротехника муддатларида бажариш имкониятини бермасди. Ишнинг сифатли бўлиши та'мин этилмай, ҳосил камаяр эди. Колхозларимизнинг янги, прогрессив усулни қўлланишлари биринчи йилдаёқ ўзининг ижобий натижаларини берди. Жумладан, чигит қисқа муддатда экилди, яганалаш ва ғўза парваришидаги ишларнинг энг кўп механизациялаштирилганлиги учун қўл меҳнати анча тежалиши блан, ҳарбир тадбир ўз вақтида сифатли қилиб амалга оширилди. Асосий майдонларда ғўза қатор оралари 2,3 ва ҳатто тўрт марта иккитомонлама ишланди, Натижада ҳосил мўл бўлди, МТС зонасидаги барча колхозлар давлат пахта тайёрлаш планини ошириб бажаришга эришдилар. Илгари қолоқ бўлиб келган «Коммунизм» колхози ҳар гектар ердан 20 ўрнига 28 центнердан ҳосил олиб, давлатга пландан ташқари яна 250 тонна пахта топширди. Шунга ўхшаш «Ленинизм», «Ленинобод» колхозлари ҳам ҳосилни мўлжалдан анча ошириб, уларнинг ҳарбири давлатга пландан ташқари 120 тоннадан пахта топширди.

Янги усулда чигит экиш ва ғўза қатор ораларини ишлашда механизаторларимиз ҳам катта маҳорат кўрсатдилар. Улар далачилик бригадалари блан қаттиқ ҳамкорликда ишлаб, ҳарбир ишнинг белгиланган муддатларда тўла ва сифатли бажарилишини та'мин этдилар. Бу соҳада механизаторлардан А. Рижков, К. Хайдаров, С. Нушаров ва шулар каби бошқа бирқанча ўртоқларнинг ишлари анча диққатга сазовордир. Бу ўртоқлар пахта, кўрак теришда ҳам колхозларга катта ёрдам бердилар.

Шундай қилиб, пахтачиликнинг янги методи, катта имкониятлар манбаи бўлиб қолди. Бизнинг вазифамиз эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш, колхоз ишлабчиқаришини янада ривожлантиришдир. Ҳозир колхозларимизда қолган кўрак ва ғўзапоялар йиғиштирилмоқда, бўшаган далалар пешма-пеш шудгорланмоқда.

МТСимиз коллективи ўз иш тажрибасини янада такомиллаштиради, колхозчилар блан ҳамкорликни янада мустаҳкамлайди, экинлар ҳосилини ва чорва маҳсулдорлигини тобора ошириш блан мамлакатимиз меҳнаткашларининг қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида олиб бораётган улуғвор курашига муносиб ҳисса қўшади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжа лик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 68746. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр № А — 1674